

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / ŠTEVILKA 30

CELOVEC, DNE 28. JULIJA 1966

CENA 2.— SILINGA

Človeku dostojanstvo

Okrog človeka se vse vrti, skrb in ljubezen božja, kakor tudi gibanje narave. Ves svet se v človeku zbira in v njem zrcali svojo ustrojenost po stopnjah od materije preko rastlinstva in živalstva. V središču velike urejene enote, ki jo predstavlja celokupnost stvari, ima človek svoje mesto. Za materijo je naravnost osnovna značilnost ta, da se človeku pokorava. Po svojem položaju je človek gospodar narave. V službi človekovi ona dosega svoj smisel.

Ta visoki položaj prihaja človeku od tega, ker se v njem kot od Boga ustvarjenem Bog javlja v svojem stvarstvu. On, ki je stvariteljska ljubezen, se zrcali v človeku. Zato človek samega sebe pravilno razume le, ako se ima in se priznava za božjo podobno. Samega sebe najti in doseči more človek le, ako doseže Boga nad seboj. Pomanjkljiva pa je v človeku ta uresničitev samega sebe v toliko, v kolikor se kdo brani izročiti se Bogu brez pridržka. V popolnosti ne bo dosežena na zemlji nikoli, marveč šele v onostranstvu.

Izpopolnitev lastnega bitja človek zamore doseči le kot član občestva. To pomeni, da edino na poti zgodovinskega razvoja ljudje postajajo, kar naj bi postali. Zgodovinska plat človekovega bitja je za krščanski nazor o človeku bistvena značilnost. S tem je mišljen gotov začetek, določen cilj in pa premikanje od začetka proti temu cilju, ki ga ne odločuje nujnost, marveč človekova svoboda.

Tudi na začetku vseh ljudi je en človek, v katerem se odloča ne le obstoj, temveč tudi usoda vseh bodočih rodov. Ta pa ni hotel svojega življenja izoblikovati na osnovi predaje Bogu. Poskusil je marveč ravnati neodvisno od njega, v napuhu, uživanju in oblastiželjnosti. To pa je človeku in svetu prineslo daljnosežno uničenje, ko je breme izvirne krivde padlo na vse človeštvo.

Podobno izdajalskemu znaku opazujemo daljnosežnost človekove upornosti na njegovem odnosu do sveta. Ko namreč človek ošabno in sebično zlorablja sebi odločeno zemljo ter nasilno z njo ravna, mu ona ne more v samoumevni poslušnosti več nuditi potrebnega. Napuh in oblastiželjnost človeka vodita tudi do tega, da zatira in ubija sebi enake. Veletoki solza in krvi, ki preplavljajo pot človeške zgodovine, so znamenja neke izvirne krivde in ne le neke naravne nepopolnosti ali pomanjkljivosti. Še tako veliki napor, da bi človek ta svoj zažrešeni položaj premagal, so bili obsojeni na neuspeh. Pot je bila ena sama: vrnitev k Bogu, k ljubezni. Prav te poti pa človek kot samovoljnej ni mogel nastopiti.

A Bog sam je nudil novo možnost. V človeški zgodovini je postal sam kot delujoči subjekt pričujoč, ko je svojega večnega Sina vanjo poslal. S tem je bil položen nov začetek, ki slehernemu daje možnost novega načina življenja, možnost za razgovor z Bogom, za življenje iz ljubezni. S tem ni mišljeno, da bi v zgodovini pričujoči in delujoči Bog nesrečo in zlobo greha odstranil v korenini. Ustvaril je novo zgodovinsko situacijo, ki človeka poziva, da se ji prepusti. Zgodi se to v verni izročitvi Jezusu Kristusu. Do konca časov ne bo popolnoma uspela. A kdor se za njo odloči in jo skuša izvesti, mu je zagotovljeno, da bo v bodočnosti od Boga v polni meri prejel, kar mu sedanjost le deloma dovoljuje.

Bog je ustanovil občestvo, ki naj njegovo v zgodovini dovršeno delo človeštvu ohranja v spominu in ga z obhajanjem učinkovito nadaljuje. To občestvo je Kristusova Cerkev. Kdor posluša Cerkev, postane njen ud. V tej včlenjenosti se giblje, medtem ko ga občestvo nosi njegovi lastni izpopolnitvi naproti. Pa tudi cerkveno ob-

Spet smrtni streli na Juž. Tirolskem

Vsa javnost obsoja delovanje narodnih šovinistov

Preteklo nedeljo, kratko pred polnočjo, so na Južnem Tirolskem spet padli zahrbtni streli. Doslej nepoznani storilci so v St. Martinu v zgornjem Gsiesalu, oddaljenem pet kilometrov od avstrijske meje, oddali iz strojnice približno petdeset strel, ki so smrtno zadeli 29-letnega carinika Salvatoreja Gabitto. Ranjena pa sta bila še dva druga. Kljub temu, da so helikopterji italijanske vojske takoj pričeli zasledovati storilce, jim do sedaj ni bilo mogoče priti na sled. Po dosedanjih poročilih bi naj bili pri napadu deležni vsaj dve osebi. Doslej so dognali le, da je bil ta napad podoben onemu, ki je avgusta lanskega leta v Sextenu v Pustertalu zahteval dve smrtni žrtvi, in da so morilci zbežali v Avstrijo.

Ob tem dogodku je izdala južnotirolska deželna vlada posebno resolucijo, kjer enoglasno in odločno obsoja zločin v St. Martinu. Hladnokrvni in podli umor priča o slepi odločnosti do boja in ubijanja in tako onemogoča vsako prizadevanje za pomiritev, tako je rečeno v tej spomenici. Očividne so tudi težave, ki so jim izpostavljeni preiskovalni organi, ki se morajo udeleževati lova na odgovorne zločince.

Deželno vodstvo južnotirolske Ljudske stranke pa je izrazilo tudi upanje in pričanje, da ostro obsoja ta zločin celotno južnotirolsko prebivalstvo.

Bozenski dnevnik »Dolomiten« je takoj sumil, da sta si napada v Sextenu in St. Martinu zelo sorodna in da so ju organizirale in izvedle ene in iste osebe. Pri tem so napadli in sramotili tudi avstrijsko vlado, ker je bila vpostavila med poletjem razen policistov tudi še helikopterje, ki bi naj stražili meje. Tudi Italija se je z raznimi ukrepi zavarovala pred vpadi, pred-

vsem z vojaščino in policijo. Ker je morilec v Sextenu in Gsiesu uspelo — kar je policija dognala — prestopiti avstrijsko mejo, jih bodo gotovo nasledili drugi morilci in vsi ti varnostni ukrepi na mejah so zastoj. Zelene meje kratko ni mogoče zavarovati. Zato je nujno potrebno, da sodeluje celotno južnotirolsko prebivalstvo, da bodo ujeli morilce, kakor zahteva poziv deželne vlade pod predsedstvom deželnega glavarja in predsednika južnotirolske Ljudske stranke dr. Magnagoja.

Tirolske varnostne oblasti so takoj potem, ko so zvedele za napad v St. Martinu, ostreje zavarovale avstrijsko-italijansko mejo v območju Vzhodne Tirolske. Avstrijske obmejne organe na Brennerju je obvestila o atentatu italijanska oblast. Vendar tirolske oblasti doslej niso prejele uradno vesti, kjer bi bil izražen sum, da so morilci zbežali v Avstrijo. Kljub temu so tirolske varnostne oblasti iz lastnega nagiba izdale potrebne ukrepe.

Mešani in moški zbor Katoliškega prosvetnega društva v Globasnici in moški oktet Katoliškega prosvetnega društva »Edinost« v Štebnu priredita

PEVSKI KONCERT

v nedeljo, dne 31. julija 1966, ob pol treh popoldne pri Antoniču na Reki pri St. Jakobu v Rožu, in ob osmih zvečer pri Miklavžu v Bilčovsu.

Dekleta bodo nastopile v podjunjskih narodnih nošah.

Vsi ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni.

Ameriški volilni boj v znamenju Vietnama

Novembra letošnjega leta so predvidene v Združenih državah Amerike nove volitve za kongres. Kot zgleđa, bo Vietnam najočitnejše geslo v tem volilnem boju.

Razumljivo je, da so tudi v Ameriki mnenja o sedanjih ameriških vietnamskih politiki deljena. Že dalj časa napadajo posamezni državniki ukrepe Bele hiše. Medtem ko je ameriška vlada do sedaj ob teh napadih molčala, pa je njena zadnja reakcija iznenadila javnost. Z ostro izjavo je zavrnila kritiko, ki jo izvaja demokratični senator Fulbright, predsednik zunanje političnega senatskega odbora, zaradi ameriške

čestvo kot tako, in po njem vesoljno človeštvo, se pomika svoji končni izpopolnitvi onstran meja zgodovine naproti. Človeštvo iz vsakokratne sedanjosti takorekoč steguje roke po svoji končni obliki v zadnji bodočnosti.

Ako človeka presojamo po tej sliki, je razvidno, da vsakemu poedincu pripada nerazrušljivo dostojanstvo. V tem so si vsi ljudje enaki, kljub rasnim, narodnostnim, političnim in socialnim razlikam. Enakost vseh ljudi je bistveni element samospoznanja človekovega v krščanstvu.

M. S.

nisti ne bodo prenehali z bojem in se ne bodo izkazali pripravljene za mirovna pogajanja. Če bi komunisti ne izrazili nobe pripravljenosti do pogajanj, tedaj bi bile Združene države prisiljene, da pomnožijo svoje napade na Severni Vietnam. Zmagat komunistov v Vietnamu bi za Azijo ne pomenila nič dobrega. Prišlo bi do novih zahtev, v ostalem svetu pa bi izzvala le nove napade in nove vojne.

Severniovietnamske oblasti so uradno sporočile vsem diplomatskim zastopstvom vzhodnega bloka v Hanoju, da bodo v Severnem Vietnamu ujetim ameriškim pilotom sodili pozneje. Kratko pred tem pa so oblasti objavile vest, da so ustanovile »odbor za preiskavo vojnih zločinov ameriških imperialistov v Vietnamu«. Ta komisija bo raziskovala med drugim »zločine v zvezi z ameriškiimi bombnimi napadi«. Ameriškim jetnikom pa ne bodo sodili kot »vojnim zločincem«, temveč kot »zločincem proti vietnamskemu ljudstvu«.

Ko se je francoski diplomat Sainteny vrnil iz Hanoia v Pariz, je izjavil, da pričakuje, da bodo ameriške pilote v velikih procesih najbrž obsodili na smrt, nato pa jih bodo pomilostrili. Omenjeni diplomat se je večkrat razgovarjal s Ho Ci Minhom in je spoznal, tako trdi, da Severni Vietnam načelno ne odklanja mirovnih pogajanj, pač pa se nikdar ne bo uklonil kakšnemu ultimatumu.

U Tant je odpotoval v Moskvo

V torek tega tedna je odpotoval v Moskvo generalni tajnik Organizacije združenih narodov U Tant. V sovjetski prestolnici se bo mudil teden dni. Razgovarjal se bo s sovjetskimi državniki o političnih vprašanjih. Pred svojim odhodom je bil izjavil, da ne misli od Sovjetske zveze zahtevati, naj bi sklicali ženevsko konferenco, ki bi naj na njej razpravljali o vietnamskem problemu.

Ob tej priložnosti je U Tant tudi izjavil, da bo povedal konec avgusta, ali bo privolil v podaljšanje svojega mandata v OZN ali ne.

Ob prihodu v Moskvo je U Tant izjavil, pred novinarji, da si bo prizadeval za pomiritev mednarodne napetosti, ki je danes bistveno nevarnejša kot je bila pri njegovem zadnjem obisku v Moskvi pred dvema letoma.

V Moskvi so svoj čas zbudile pozornost U Tantove ocene o vietnamskem vprašanju ter njegovo kritično stališče, ki ga je zavzel do ameriških napadov v Vietnamu.

Moskovska »Pravda« je o U Tantovem obisku poročala na častnem mestu na prvi strani, kjer je delovanje U Tanta kot generalnega tajnika OZN ocenila zelo ugodno. Iz tega sklepajo, da je Sovjetska zveza za podaljšanje U Tantovega mandata pri OZN za nadaljnjih pet let.

Nesreča zaključila počitnice

Grozna prometna nesreča se je začetkom tega tedna pripetila na avto-cesti Frankfurt-Köln v Nemčiji. Zahtevala je 32 smrtnih žrtev, med temi je bilo 28 belgijskih otrok. Otroci so preživljali počitnice na Tirolskem in so bili na poti domov, ko je prišlo do nezgode: belgijski izletni avtobus je strmoglavil s 43 osebami z deset metrov visokega mostu pri Limburgu na spodaj ležečo cesto in tam med strašnim ropotanjem obležal s kolesi na vrhu. Ker je priletelo osem in pol ton težko vozilo naravnost na streho in je vozilo stlačilo celo tretjino, je ostalo živih le nekaj oseb.

V Bruslju je prišlo do žalostnih prizorov, ko so starši, ki so eno uro zastoj čakali na vrnitev svojih otrok, zvedeli, kaj se je zgodilo. Belgijski kralj Baudouin je prizadetim izrazil svoje sožalje. V Limburgu pa je poslal venec v svojem in v imenu kraljice Fabiole.

Politični teden

Po svetu . . .

YOUNG IN COLLINS STA BILA V VSEMIRJU

Medtem, ko mi dan za dnem vršimo svoje poklicne posle in naloge, se vozijo drugi po vsemirju. Amerikanci so bili ponovno poslali dva nova astronauta z »Gemini 10« na pot okoli zemlje. Po 70 urah letenja po vesolju sta konec preteklega tedna srečno pristala na zemlji, ko je ladja začela 43. krog okoli zemlje v višini 372 kilometrov. Vesoljska kabina je padla v morje samo osem kilometrov daleč od ladje »Guadalcanal«. Kmalu zatem so se z helikopterjem, ki so prispeli z ladje, spustili v morje potapljači, ki so pritrčili okoli kabine poseben pas, da se ne bi potopila. Nato sta astronauta zapustila kabino. Med potjo okoli zemlje je imel Collins nalogo, se približati »Ageni 8«, ki kroži že od marca 1966 naprej, in sneti z nje ploščo, ki je bila pritrjena na njeni zunanji steni in ob katero so udarjali drobci meteoritov. Znanstveniki bodo proučili učinkovitost teh udarcev ob stene satelitov in s tem v zvezi nevarnost, ki so ji izpostavljali astronauti v vesolju. Zaradi prevelike uporabe goriva sta morala odpasti dva vesoljska sestanka in dve združitvi med »Gemini 10« in »Ageno 10«.

DE GAULLE JE OBISKAL ERHARDA

Francoski predsednik de Gaulle je bil proti koncu prejšnjega tedna na kratkem obisku v Bonnu, kjer se je pogovarjal z Erhardom. Iz nemških vladnih krogov se je zvedelo, da so predvsem govorili o de Gaullovem obisku v Moskvi v zvezi z odnosi z državami vzhodne Evrope in z nemškim vprašanjem, o NATO in o gospodarskih vprašanjih ter skupnem tržišču. De Gaulle je med drugim izjavil, da hoče Francija »združeno Evropo samo z vso Nemčijo« in da je zagovarjal to stališče tudi v Moskvi. Dejal je, da stališče Francije ne pomeni zanikanja ali uničenja atlantskega zavezništva, temveč pomeni, »da bosta Evropa in svet mogla napredovati ter doseči mir samo, če se bosta Francija in Nemčija strinjali.« Erhard je povedal, da je v razgovorih ugotovil, da je Francija ostala »zvesta družabnica v zavezništvu«, čeprav je zapustila »atlantsko integracijo«. Obramba ministra obeh držav sta podpisala sporazum o skupni izdelavi optičnega radarja in raketnega izstrelka. Podtajnik v bonnskem zunanjem ministrstvu von Hase je izjavil, da so razgovori pokazali enakost mnenj glede poglobitvenih političnih vprašanj.

V VIETNAMU SE NE BO MIRU

Iz Vietnama prihajajo novice, da bombardirajo Amerikanci vsak dan severni del države. Tem novicam so se pridružile še novice o ponovnem poskusu samomora z ognjem mladega budističnega meniha. Bombardirano je bilo zopet področje Hanoja in Hajfonga. Ne kaže, da se bo ta vojna kmalu končala. Ameriška predstavniška zbornica je odobrila vojni proračun, ki določa rekordno število osem milijard in 600 milijonov dolarjev za prihodnjih dvanajst mesecev.

V ANGLIJI SO SINDIKATI NAPOVEDALI WILSONU BOJ

Del angleških sindikatov, ki sloni na njih veliki del moči Wilsonove vlade, so Wilsonu napovedali boj, ker je izdal deflacijski program. Vodja največjega angleškega sindikata, sindikata transportnih delavcev Cousins, je odklonil Wilsonove predloge, češ da naj bi pol leta ostale plače nespremenjene. Cousins je bil pred tremi tedni odstopil kot minister za tehnologijo iz protesta proti tej politiki. Temu zgledu transportnih delavcev so sledili tudi drugi sindikati in skupine delojemalcev. Nekateri sindikati so že pozvali svoje člane, naj zahtevajo povišanje plač. Cousins je ta svoj korak utemeljil s tem, da vlada ni ukrenila ničesar za zvišanje proizvodnje.

PEKING JE POMNOŽIL GROŽNJE

Pred enomilijonsko množico ljudi je izjavil kitajski državni predsednik Liu Šao-Či v Pekingu, da so ameriški napadi na Severni Vietnam tudi napadi na Kitajsko. To zborovanje je bilo doslej največje proti ameriški politiki v Vietnamu. 150.000 pripadnikov kitajske vojske je uprizorilo posebno parado pred »Vrati nebeškega mi-

ru«. Prva govornika sta bila Liu Šao-Či in prvi namestnik ministrskega predsednika in tajnik komunistične partije Tao Ču. Zborovanja se je udeležil celotni kabinet in vodstvo stranke, samo Mao-Tse-tung ni bil navzoč.

Govorniki so napadali Združene države, češ da so kršile ženevske sporazume, napadali pa so tudi Sovjetsko zvezo.

Amerika si zelo prizadeva, da bi preprečila usmritev v Vietnamu ujetih ameriških pilotov. Kot se je zvedelo, je v Hanoju ujetih 63 ameriških pilotov. Ameriško vojaško središče je objavilo, da je Amerika od pričetkov letalskih napadov na Vietnam februarja 1965 pa do danes zgubila okoli 320 letal.

SOVJETSKI ZUNANJI MINISTER ANDREJ GROMIKO V TOKIO

Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko je začetkom tega tedna prispel na enotedenski uradni obisk na Japonsko. Po prihodu na tokaško letališče je dal kratko izjavo za tisk, v kateri je izrazil upanje, da bo njegova izmenjava mnenj z japonskimi voditelji »zboljšala sovjetsko-japonske odnose in pripomogla k ublažitvi mednarodne napetosti.«

Japonski list »Japan Times« poroča po podatkih iz vladnih virov, da se je blagovna izmenjava Japonske s Sovjetsko zvezo in Ljudsko republiko Kitajsko povečala v prvem polletju tega leta za 30 odstotkov v primerjavi z lanskim.

Japonski vladni krogi so prepričani, da bo blagovna izmenjava Japonske s Sovjetsko zvezo dosegla na koncu leta vrednost 500 milijonov, z Ljudsko republiko Kitajsko za 600 milijonov dolarjev, če se bo trgovina nadaljevala s takšno hitrostjo.

IRAŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK NA OBISK V MOSKVO

Včeraj je prispel v Moskvo na obisk iraški ministrijski predsednik Bazaz. Pred svojim odhodom je v Bagdadu izjavil, da bo ta njegov obisk »okrepil gospodarske, politične in vojaške odnose med državama«. Iraški državnik se bo med drugim pogajal v Moskvi o sovjetskem kreditu kakih 420 milijonov dolarjev za zgraditev velike hidrocentrale na Mosulu.

INDONEZIJA JE SKRČILA VLADO

V Džakarti so objavili sestavo nove indonezijske vlade. General Suharto je postal prvi minister. Ta je že 11. marca letos dobil pooblastilo, da naj uredi krizo v deželi. Prejšnji mesec pa je dobil od indonezijskega kongresa nalogo, da sestavi novo vlado.

S ponovno uvedbo položaja prvega mini-

stra so rešili problem, v čigavih rokah naj bo izvršilna oblast v državi. Ta položaj so bili ukinili po smrti Djuande pred dvema letoma. Doslej je predsednik indonezijske vlade dr. Sukarno formalno opravljal tudi posle ministrskega predsednika. V novi vladi so štirje podpredsedniki vlade in dvajset ministrov. Do nedavnega je imela indonezijska vlada več kot sto ministrov.

TITO NI IMENOVAL NASLEDNIKA

V intervjuju z nekim angleškim dnevnikom je izjavil jugoslovanski državni predsednik Tito, da ne bo imenoval svojega naslednika. Ljudstvo samo ga bo moglo voliti. »V našem socialističnem sistemu ne poznamo dinastije in zato tudi ne dedičev,« je dejal Tito ob zahodnih komentarjih o zadnji čistki v Jugoslaviji. Pri tem so bili listi polagali največjo važnost na vprašanje, kdo bo Tita nasledil. Po tej čistki v partiji je položaj Tita utrjen kot še nikdar prej. Jugoslovanski parlament je izvolil Tita za svojega predsednika do njegove smrti. V razgovoru je dejal tudi, da ga zelo zanima, kdaj je bil prišel zanj čas, da bi bil moral odstopiti.

Notranji minister Črne gore Bulatović in njegov namestnik Mijović sta bila odstavljena proti koncu prejšnjega tedna. Očitajmo jima, da sta ravnala neodgovorno pri reorganizaciji državne službe in da sta zlorabljala državni denar. Oba moža sta bila člana varnostne službe, ki jo čisti od začetka julija. Da sta bila že prej odstavljena jugoslovanski podpredsednik Ranković in vodja državne varnostne službe, notranji minister Stefanović, o tem smo že poročali.

AMERIKA ZAVRNILA SOVJETSKO NOTO

Začetkom tega leta je vlada Združenih držav Amerike zavrnila noto Sovjetske zveze, v kateri je ta protestirala, da bombardiranje petrolejskih skladišč pri Hanoju in Hajfongu predstavlja nevarnost za sovjetske ladje, ki plovejo po luki Hajfong.

Ameriški predstavnik je izjavil, da je »obžalovanja vredno, ker Sovj. zveza oskrbuje s petrolejskimi proizvodi Severni Vietnam, ki jih ta uporablja za nadaljevanje oboroženega napada na Južni Vietnam.« Po izjavi tega predstavnika so v Moskvi hkrati tudi izročili ameriško noto kot odgovor na svojetsko noto, v kateri je bilo govora, da so bile štiri sovjetske trgovske ladje v nevarnosti med bombardiranjem okolice Hajfonga.

Ameriška nota obtožuje Sovjetsko zvezo »netočnosti« o vietnamskem položaju in jo hkrati poziva, »naj se ponovno zavzame, da bi Severni Vietnam pristal na konferenco. Severni Vietnam pa obtožuje Ameriko zaradi kršenja ženevskih sporazumov iz leta 1954 in 1962 v zvezi s transporti čet in živil s severa na jug.

. . . in pri nas v Avstriji

PRVO VLADNO POLLETJE V OČEH ČASNIKARJEV

V televizijski sobi so se zbrali časnikarji in predstavniki treh strank v parlamentu, Withalm (OeVP), Pittermann (SPOe) in van Tongel (FPÖe). Diskusijo je vodil glavni urednik pri »Wiener Zeitung« Stamprecht. Časnikarji so stavili razna vprašanja v zvezi z zadnjimi političnimi dogodki. Tako je Jablonka (»Volksblatt«) izjavil Pittermannu, da je pričakoval, da bo Socialistična stranka po 6. marcu predložila nov koncept. Trenutno ta predlog opozicije ni več kot samo želja po njem. K temu je dejal Pittermann: »Naš koncept je program za Avstrijo — od 6. marca naprej ima seve malo izgledov, da bo uspel.«

POSLANCI NAJ MANJ GOVORIJO IN VEČ POVEDO

Dunajski urednik pri »Salzburger Nachrichten« Georg Novotny je kritiziral predvsem načelo notranjepolitičnega razmerja, po katerem izbirajo poslance za državni zbor. Rekel je: »Ljudje, ki mislijo s svojo pametjo, ki se ne navežejo na katero koli skupino, torej izven stoječi, nimajo nobenih zgledov, da bodo kdaj prišli v državni zbor.« Na socialistični stranki pa je grajal predvsem to, da je poskušala »ustaviti opozicijo pod vsakim pogojem«. Ljudska stranka pa je za napade in za kritiko še vse preveč občutljiva. »Ni državni zbor odgovoren vladi, temveč obratno. Novotny je izjavil tudi, da mnogi poslanci v parlamentu samo govore, ne da bi kaj povedali.

K vprašanju izbiranja poslancev je izjavil Pittermann, da ti zastopajo svoje volilne okraje in da je pri sedanjem volilnem

sistemu vodstvu stranke zelo težko, postaviti v volilnih okrajih poslance, ki zastopajo različna stvarna področja. Van Tongel se je pritožil, da ljudska stranka večkrat argumentov opozicije kratkoma ni vzela na znanje in da je predloge skratka preglasovala. Zastopnik socialističnega časopisja Sterk je vprašal, kako se more opozicija uveljaviti, če ne s pravico staviti iniciativne predloge. Kajti socialistične zahteve se niso porodile v zadnjem trenutku v glavah opozicije, temveč temeljijo na zahtevah, ki jih je postavila avstrijska sindikalna zveza. K temu je Withalm ponovil izvečke svojega govora pred državnim zborom, ko je bil izjavil: »Kadar boste nekaj predlagali, kar je mogoče obravnavati in bomo vsi imeli občutek, da vam gre za resne zadeve, se bomo takoj vključili v diskusijo — za resne predloge, ne pa za takšne, ki stanejo šest milijard šilingov.« Pittermann je odgovoril, da so socialistični predlogi odgovarjali tem pogojem, da pa jih Ljudska stranka kljub temu ni obravnavala.

NOTRANJJI MINISTER POZIVA GOSPODINJE K VARČEVANJU

Notranji minister Hetzenauer je naslovil na vse gospodinje poseben poziv, da naj še vnaprej podpirajo delo vlade in pomagajo pri uspešnem razvoju mesnih cen. Minister je ugotovil, da so bili storjeni ukrepi, ki so ustavili naraščajoče cene, vendar naj gospodinje še vnaprej kupujejo poceni meso. Vprašanje še ni docela rešeno in še se bo treba prizadevati, da se bodo zadeve uravnovešile. Hetzenauer pa je izjavil tudi, da mesne cene nikakor ne ogrožajo gospodarske stabilnosti.

SLOVENC

doma in po svetu

Tržačani romajo

Zadnje nedelje so priredili Tržačani velika skupna romanja. Prvo je bilo v novo svetišče na Vejni. Ob tej priliki je bil blagoslovljen novi oltar sv. Cirila in Metoda. Oltar ima slovenski napis in so ga postavili tržaški slovenski katoličani. Delo v mozaiku je izvršil akademski slikar Tone Kralj. Drugo veliko romanje pa je bilo v Einsiedeln v Švici. Grede so obiskali tudi Ženevo, Zürich in Innsbruck.

Srednja šola dobila ime po slovenskem pesniku

Na redni seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta so pred kratkim sklenili, da se bo slovenska enotna srednja šola v Nabrežini v Italiji imenovala po slovenskem pesniku Igu Grudnu. Proforski zbor te šole je prej sprejel sklep, naj se šola poimenuje po nabrežinskem ožjem rojaku, pesniku Grudnu, kar je občina tudi potrdila.

Vilhar razstavlja v Gorici

V razstavnici dvorani »Pro loco« na Verdijevem Korzu v Gorici je bila odprta razstava slovenskega umetnika Marija Vilharja. Slikar in kipar, ki je rojen leta 1925 v Postojni, je izločil 15 oljnih slik, ki kažejo motive iz Ljubljane, Gorice in obmorskih krajev. Pozornost so zbudili kiparski izdelki iz žgane gline s kovinskimi vstavki; med temi posebno skupina orkestra. Italijanska kritika je slovenskega umetnika zelo dobro ocenila. Obenem pa razstava doprinese h kulturni izmenjavi obeh narodov v Italiji.

Nova slovenska profesorica

Na tržaškem konzervatoriju je pred kratkim diplomirala za profesorico klavirja gđ. Marta Canciani, doma pri Sv. Ivanu v Trstu.

Slovenski dan na Višarjah

Začetkom tega meseca so doživljali Višarje svoj veliki dan. Tisti dan so bile Višarje res slovenske; računajo, da je bilo okoli 1500 romarjev iz Slovenije, ki so prišli iz Ljubljane, Celja, Kamnika, Maribora, Postojne, Bilj in drugod.

Kratke novice

Za konzultorja papeškega Sekretariata za nevernike je bil imenovan ljubljanski bogoslovni profesor prelat dr. Vilko Fajdiga.

Dosedanji kaplan v Trzinu na Gorenjskem g. Ciril Lazar je bil imenovan za upravitelja župnije Tomišelj pod Ljubljano.

Na Kopanju pri Ljubljani je umrl župnik in dekan Ivan Kogovšek, duhovnik visokih kvalit: izobražen, miren, urejen, nadvse prizadeven dušni pastir. Med zadnjo vojno so mu požgali cerkev. Napisal je zgodovino župnije Kopanj in župnije št. Vid nad Ljubljano. Na njegovo mesto je prišel pastir Viktor Pristov, ki se je vrnil iz Brazilije.

V starosti 78 let je izdihnil v ljubljanski bolnišnici Matej Tavčar, upokojeni dekan, doma iz Sv. Lenarta nad Škofjo Loko.

Jubileji in imenovanja rimskih Slovencev

V Rimu je slavil 50-letnico mašništva slovenski jezuit p. Zore, ki že mnogo let deluje v jezuitskem redu ter predava na gregorijanski univerzi. — Znani slovenski mariolog, frančiškan p. dr. Bruno Korosak je bil pred nedavnim imenovan za profesorja in glavnega vodjo knjižnice na univerzi Antonianum v Rimu. Dr. France Šegula, pospeševatelj procesa za beatifikacijo Slomška, pa je bil imenovan za glavnega tajnika univerze za širjenje vere.

Za Slovenski zavod v Rimu

Zadnjič smo brali, da je bil v Rimu na primeren mestu kupljen svet, na katerem bodo gradili Slovenski zavod, ki naj bi služil slovenskim duhovnikom za nadaljevanje študija v večnem mestu. Za zbiranje darov v Združenih državah sta se zelo zavzela msgr. Baznik in g. Martelanc. Sedaj so se v ta namen organizirali tudi kanadski Slovenci in sestavili ožji odbor. Torontski nadškof Peacock je z veseljem dovolil, da se v ta namen nabira denarna pomoč med Slovenci na ozemlju njegove škofije.

Skladatelj Ciril Pregelj umrl

V ankaranski bolnici je pred kratkim umrl znani slovenski skladatelj Ciril Pregelj. Rodil se je leta 1887 v Olševku pri Kranju. Glasbo je študiral na Dunaju, nato pa je več let deloval kot glasbeni učitelj v Celju. Po upokojitvi se je nastanil v Ljubljani, od koder se je preselil v Izolo, kjer je tudi pokopani.

Zapustil je dolgo vrsto orkestralnih, plesnih in scenskih kompozicij, veliko solospesov in zborovskih skladb. Najbolj znan pa je postal po svojih mladinskih pesnih in priredbah narodnih pesni. Pred smrtjo je pripravil novo zbirko »Sto narodnih pesmi«.

Moravska je vstala iz groba

Nad vse zanimiva razstava pod naslovom »Moravska in pokristjanjevanje pri Slovanih« ima že dolgo pot za seboj. Svoje evropsko potovanje je pričela v Pragi, nato pa smo jo srečali v Nitri in v Atenah. Za dalj časa se je bila ustavila tudi v avstrijski prestolnici, na Dunaju, kjer jo je za dva meseca sprejel pod streho Künstlerhaus. Trenutno se nahaja v Mainzu. Pred seboj pa ima še večje cilje kakor Stockholm (Švedska), Krakov (Poljska), Bern (Švica) in končno Združene države Amerike

V čem je pomen in v čem veličina te zgodovinske razstave?

Redkokdaj je uspelo kakšni razstavi predočiti tako živo in jasno določeno kulturno-zgodovinsko dobo, kot je to uspelo pričujoči »Moravska in pokristjanjevanje pri Slovanih«. Na Dunaju so za to priliko posebej uredili razstavišče in ga tudi arhitektonsko spremenili. Vzdali so velike vitrine, kjer so pregledno združili fotomontaže, spremne tekste in razlage z originalnimi izvodi. Naravnost zgledno so upodobili obsežne karte (zemljevide), pregledne in prereze, shematične uprizoritve z modeli za izkopanine ter časovne in stvarne pojavitve prikazane znanoosti.

Razstava obsega 1291 kosov in zajema prostor 1500 kvadratnih metrov. Za Dunaj so jo obogatili še z nekaterimi avstrijskimi prispevki. Poleg tega je bilo mogoče videti filme o izkopavalščih na južnem Moravskem, predvsem v Mikulčicah; vsak poneдельник so izvajali koncerte čeških glasbenikov v mestnih kinodvoranah. V Künstlerhausu samem, na razstavišču, je iz skritih zvočnikov zvenela staroslovanska glasba in dajala s tem celotni razstavi tudi akustično posebno ozadje.

Posamezni oddelki razstave prikazujejo gospodarski in družbeni, kulturni in verski razvoj staroslovanske države, ki se je razprostirala v prostoru zahodne Moravske in vzhodne Bavarske. Praznovanje 1100-letnice pokristjanjevanja Moravanov (pred tremi leti) je pobudilo razstavo. Pred 1100 leti se je pričelo slovansko pismenstvo, ki sta ga poklicala v življenje slovanska apostola Ciril in Metod.

S tem, da so se Čehi in Slovaki začeli zavdati pričetkov svoje lastne zgodovine, se je jasno povečalo tudi zanimanje za arheološko delo, ki je v zadnjih petnajstih letih precej razjasnilo doslej temno zgodovinsko dobo, ki je vladala ob zatonu rimskega časa pa do zgodnjega srednjega veka: razstava je zajela in pokazala najvažnejše zaklade, ki so jih izkopali iz nekdanjih moravskih tal. Posebno vrednost imajo zakladi iz devetega stoletja, ki pričajo o tem, da imamo že v devetem stoletju opraviti z zaključeno, mestu podobno slovansko naselbino; življenje tedanjih prebivalcev se ni izčrpavalo samo v poljedelstvu. Izkopanine so tudi pokazale, da so tu pokristjanjevali že pred devetim stoletjem, seveda ne z zelenim uspehom. Vzroke za to moramo iskati v tem, da misijonarji niso razumeli in govorili slovanskega jezika. Posebno bogastvo so odkrili grobovi v Mikulčicah in Pohansku, ki so doprinesli levji delež k tej razstavi.

Tako vidimo iz osmega stoletja ponazoritve konjskih grobov, iz petega in šestega stoletja pa odkritja iz požarnih grobov. Keramika po praškem vzorcu priča o tem, da

„Die Furche“ o slovenski literaturi na Koroškem

»Die Furche«, svobodni kulturno-politični tednik, ki izhaja na Dunaju, je objavil dne 23. julija 1966 na strani »Literarische Blätter« obsežen članek o literarnem delu koroških Slovencev po drugi svetovni vojni. Napisal ga je po vabilu uredništva pri »Die Furche« dr. Reginald Vospersnik in mu dal naslov »Gedanken zur slowenischen Dichtung in Kärnten seit 1945.«

Izmed povojnih koroških slovenskih besednih ustvarjalcev navaja dr. Reginald Vospersnik imena Milka Hartman, Valentin Polanšek, izmed mladjevcv pa Florian Lipusch, Erich Prunč in Karl Smolle. Pisec je prevedel tudi nekaj literarnega gradiva v nemščino.

»Die Furche« je pri nas znana zaradi svojega stvarnega poročanja. Le redkokdaj naletimo v tisku na tako objektivne besede o nas in našem življenju. »Die Furche« pa štejemo med tiste poštene in solidne liste, ki postavljajo stvar in resnico višje kot osebne pristranske odnose posameznikov do stvari.

so živeli Slovani nekoč skupno z Obri, pa tudi o kmetijski kulturi in preprosti umetnosti ter rokodelski spretnosti. Občudovati moramo okraske iz zlata in bronu, obroče in zaponke, jahalne opreme, kovaške izdelke od meča pa do pluga. Okovani pokrovi, koščene igrače, zlati uhani, okrogli gumbi z bogato ornamentiko nam podajajo zelo izčrpno sliko o kakovosti tedanje rokodelske umetnosti, ki sloni na poznejši tradiciji in priča o vplivih iz bizantinskega, karolinškega in pontskega kulturnega kroga.

Moravsko poljedelstvo in gradbeništvo je zajeto v posebnem oddelku; modeli prikazujejo enosobna stanovanja s preprostimi ognjišči. Ob njih pa najdemo upodobitve

modernih, velikih blokovskih stanovanjskih hiš z mestnim značajem. — Drugi oddelek zajema spet staroslovansko pismenstvo, ki se nam je ohranilo v bogoslovnih delih.

Zanimive so tudi cerkvene zgradbe tedanjega časa. Bazilika v Mikulčicah je bila zidana v treh ladjah, druga cerkev tega kraja je bila okrogla in je imela dve apsidi, kakor ponazorjujejo rekonstrukcije teh cerkev. O delovanju bratov Cirila in Metoda pa pričajo slike, ikone, teksti in zgodovinske razlage. Slovanska blagovestnika sta prišla na Moravsko leta 863. S svojim misijonskim delom sta položila temelje za staroslovansko kulturo.

Razstava je vseskozi vredna, da si jo ogleda vsakdo. Ogledati pa bi si jo morali posebno tisti na Koroškem, ki se diletantsko pečajo z dejavnostjo slovanskih blagovestnikov — in vrhu tega ne iz znanstvenih razlogov, temveč iz političnih namenov. Ti ljudje bi najraje potopili v žlici vode vse kulturne spomenike v slovanski zgodovini. Sicer pa je tolmačenje zgodovinskih dejstev le ogledalo duhovnosti, le jasna osebna izkaznica takih »zgodovinarjev«.

Izšel bo narodoslovni atlas Jugoslavije

Etnološko društvo Jugoslavije je po zgledu drugih evropskih narodov pričelo leta 1960 akcijo za pripravo Etnološkega atlasa Jugoslavije. Takšne atlase so že izdali skoraj vsi evropski narodi, Jugoslavija je s pripravljanjem etnološkega atlasa v Evropi časovno med zadnjimi. Etnološka kartografija dobiva v današnjem času vse večji pomen, ker omogoča hiter in natančen pregled ostankov tradicionalne ljudske kulture pri posameznih ljudstvih. Prav tako pa nudi tudi možnosti za znanstveno rekonstrukcijo tistega važnega dela dolgotrajne kulturne zgodovine, ki zanj sploh nimamo neposrednih, to je pisanih in arheoloških virov.

Za pripravo Etnološkega atlasa Jugoslavije so pri Etnološkem društvu ustanovili posebno komisijo za atlas in center za pripravo atlasa, ki ima sedež v Zagrebu. Pripravljala dela so zahtevala rešitev številnih tehničnih vprašanj, ker gre za delo, ki je zanj potrebno večletno zbiranje podatkov. Vrhu tega je treba še sistematizirati obširno zbrano gradivo.

Po načrtu, ki so ga napravili leta 1960, so delo razdelili na tri stopnje: poskusno zbiranje, sistematično zbiranje, obdelava podatkov. Trenutno je delo v drugi fazi, ki bo trajalo do konca leta 1967. Tretja stopnja se bo pričela l. 1968, zaključili pa jo bodo do konca leta 1972.

Ker strokovnjaki, etnologi, dela ne bi zmogli sami, je komisija povabila k sodelovanju tudi nestrokovnjake. Kot je običaj tudi pri drugih narodih, so k zbiranju najprej pritegnili učitelje. V Jugoslaviji bo treba preučiti 8.000 do 12.000 krajev, poleg tega pa tudi kraje v tujini, kjer živijo narodnostne manjšine jugoslovanskih narodov. Tako sodelujejo na primer pri zbiranju gradiva učitelji vseh hrvaških osnovnih šol na Gradiščanskem.

Urejeno zbiranje gradiva opravljajo sodelavci atlasa s posebnimi vprašalniki. Strokovnjaki pri komisiji za pripravo atlasa so sestavili štiri vprašalnice, ki se nanašajo na vsa tri področja ljudske kulture: snovno, družbeno in duhovno. Skupaj je v vprašalnicah 192 nalog z okrog 3.000 vprašanji. Doslej sta izšli dve vprašalnici, pred izidom sta pa tudi že tretja in četrta, tako da se za konec leta 1967 predvideni zaključek druge stopnje ne bo zavlekel.

Znani so nam tudi dosežki prve, poskusne stopnje. Na osnovi s poskusno vprašalnico zbranih podatkov je komisija za pripravo izdala osem poskusnih zemljevidov, ki so dobili mednarodna priznanja v Moskvi in Bonnu.

Rojstna hiša Simona Gregorčiča postala muzej

Rojstno hišo slovenskega pesnika Simona Gregorčiča v Tolminu preurejajo v teh tednih v pesnikov muzej. Prenovljeni pesnikov dom bo slovesno odprt sredi septembra 1966. Tako bo Goriški slavček, katerega mnoge pesmi so ponarodele, petdeset let po svoji smrti dobil svoj muzej.

Tudi drugi narodi častijo svoje duhovne velikane s tem, da jim postavljajo takšne spomenike. Pomislimo samo na Ruše in na domove velikih ruskih pisateljev in pesnikov. Tudi v Sloveniji imamo urejenih nekaj rojstnih domov znamenitih Slovencev, na primer v Vrbi, Vrhniku in Muljavi. Z domom Simona Gregorčiča pa bomo Slovenci dobili nov cilj, kamor bomo mogli poromati ljubitelji slovenske poezije.

Za preureditev hiše in za septembrske slavnosti skrbi več odborov. Skoraj polovica Tolminskega sodeluje pri tem. Hiša bo po preureditvi prav takšna, kot je bila v mladosti Simona Gregorčiča. Obenem pa bo tudi prikaz dobe, v kateri je pesnik živel. V pritličju bo mogoče videti odprto ognjišče, ki je že povsem izginilo iz primorskih hiš. V zgornjih prostorih pa bo urejen pesnikov muzej, ki bo, kakor se obljublja, zares bogat. Tu bodo stalno razstavljene vse izdaje pesnikovih knjig, prevodi, njegovi predmeti pa tudi številne pesnikove podobe, med njimi nekatere manj znane in doslej težko dostopne. V hiši bodo razstavljene

ni tudi številni narodoslovni predmeti iz kobarškega kota.

Mnogi od sorodnikov Simona Gregorčiča še danes živijo na tem kraju. Pesnikova pranečakinja Pepca Gregorčič bo še vnaprej živela v pesnikovem rojstnem domu in ga oskrbovala. Tudi pesnikov pranečak France Gregorčič še kmetuje na istem posestvu. V vasi živi 82-letni Franc Skočir, ki je daljni potomec sorodnik.

Spomin na pesnika Simona Gregorčiča je še povsod živ, v Tolminu pa živi tudi še spomin na človeka Simona Gregorčiča. Saj je njegova pesem usodno povezana z zgodovino in z ljudmi v teh krajih.

Pisatelj Jože Kranjc je umrl

V Ljubljani je v starosti 62 let umrl slovenski pisatelj Jože Kranjc. Pisal je romane, povesti in novele. Leta 1930 je objavil svoj prvi roman z naslovom »Ljudje s ceste«, s katerim se je uvrstil med pisatelje s socialno tematiko. Leta 1955 je izšel izbor njegovih novel pod naslovom »Sreča v temni ulici«. Njegova zadnja knjiga je izšla leta 1962. To so bile črtice pod skupnim naslovom »Moj otrok in jaz«. Napisal je tudi nekaj mladinskih povesti in iger. Pred vojno so igrali v ljubljanski Drami njegove drame »Katakombe«, »Detektiv Megla« in »Skedenj«.

sodobni kulturni portret

Friedrich Dürrenmatt

O Dürrenmattu se da povedati kratko, da si je kot dramatik osvojil svetovna gledališča. Njegova tragikomedija »Obisk stare gospe« je šla skoraj čez vse nemške odredne in je bila v Ameriki eden največjih uspehov na Broadwayu. Poprej mu je seve bilo težje. Rodil se je leta 1921 v kantonu Bern kot sin protestantskega duhovnika in najprej je nameraval postati slikar ali učitelj. A potem ga je tako nenadoma obsedlo, da bi pisal, kakor pravi sam, in sploh ni več utegnil končati študija. Veliko je napisal že pred »Obiskom stare gospe«. Precej neuspehov je doživel, a tudi marsikaj takega, kar mu je dalo spodbudo. Njegova dela, ki se nekaj let prej niso prebila dalje, kot do problematične krstne predstave, so pozneje vsa po vrsti osvajala gledališke odre. »Obisk stare gospe« je povsod brez izjeme polnil blagajne gledališč.

V njegovih delih je čutiti zaradi ironije odtušeno tragiko, ki se pogosto preobrača v grozljivost. Semkaj spadajo njegova dela »Romulus Veliki«, »Zakon gospoda Mississippija«, »Nočni obisk«, »Angel je prišel v Babilon«, »Frank V., opera privatne banke« in njegovo zadnje odsko delo »Fiziki«. Poleg tega je napisal še več romanov, povesti, teoretičnih razprav o gledališču, snemalnih knjig za film in vrsto radijskih iger. Vse to mu je prineslo in utrdilo sloves ne le plodovitiga, temveč tudi vsestranskega in zmeraj izzivalnega avtorja.

Po krstni uprizoritvi »Fizikov« februarja 1962 v žiriskem gledališču, ki je bila bleščeč uspeh, je zapisal kritik: »Dürrenmatt je zdaj na novi poti in je dosegel nov cilj. Prva njegova klasična drama. Enotnost kraja, enotnost časa, malo nastopajočih, skop jezik, gledališče v svoji najčistejši obliki«.

Dürrenmatt živi s svojo družino v Neuchâtelu v romanski Švici. Tam si je, nekoliko ven iz mesta, kupil na samotnem polju hišo.

Rekli smo, da je Dürrenmatt znan v vsem kulturnem svetu. Njegove izkušnje s svojimi igrami v tujini pa so seve različne. Nekatere igre se zdijo za nekatere dežele primernejše kot druge. Na primer je imel »Romulus Veliki« v Rimu večji uspeh kot »Obisk stare gospe«. V Franciji so uprizorili »Romulusa« naravnost čudovito, medtem ko ga v Nemčiji zmerom znova zametujejo kot samo burko. Razne dežele reagirajo različno. Vsako delo v vsaki deželi po svoje narobe razumejo in si ga narobe razlagajo, do česar imajo seve vso pravico.

Kaj sodi Dürrenmatt o umetnosti in o sebi? »Ko bomo opustili zahtevo, da se mora svet na odskih deskah ujemati z resničnostjo, bo s tem dosežena nova svoboda« — »V dramskih delih ne prikazujem resničnosti same na sebi, temveč tako, da je za gledalca resničnost. Publika je zmeraj navijna. Tudi danes, še prav danes, hvala bogu. Brez tega pogoja bi gledališče sploh ne moglo biti«. — »Vsak dramski pisec je dolžan biti zloben. Ni naša dolžnost, da bi bili pozitivni, dolžni pa smo biti poštenji.« — »Zame je človek bitje, ki ga je mogoče prikazati samo s paradoksom, s sredstvi komedije, kajti človek se ne izide kot račun; in kjer se človek tako izide, je ta račun gotovo ponarejen.« — »Literatura ne nastaja iz tega, da se človek ukvarja z literaturo, temveč tako, da obvladuje svet. Pisati pomeni z besedo obvladovati svet.« — »Pisatelj more svet vznemiriti, prav redkokdaj more vplivati nanj, nikoli ga ne more spremeniti.« — »Umetnost sega samo do žrtve, če sploh se seže do človeka. Mogočnikov ne doseže več.« — »Bistvo dobre kritike je v tem, da mora dati ne samo neko mnenje, temveč utemeljeno sodbo. A večina kritikov hudo greši s tem, da ne preigrava ponovno partije, ki jo ocenjuje, da ne premišlja o njej, temveč presoja le po občutku, po okusu. Jaz o sebi še malo nisem prepričan, da sem dober pisatelj. Vsak kritik pa je prepričan, da je brez napak, saj zato je tudi postal kritik.«

Ko so Dürrenmatta vprašali, komu bi on podelil Nobelovo nagrado, je dejal: »Sem za to, da bi jo vsakokrat podelili kakemu pesniku ali esejistu. Ti od vseh pisateljev najmanj zaslužijo, torej so najbolj potrebni nagrad.«

SELE (Razne vesti)

Naš cerkovnik Janez Lajmiš je pri obiranju lipovega cvetja padel z drevesa in si poškodoval hrbtenico. Želimo mu, da kmalu zapusti bolnico in se zdrav vrne domov, ker ga močno pogrešamo.

Iz naše fare obiskuje slovensko gimnazijo 26 študentov, od teh 7 deklet. Odličnjakov je šest, skoraj četrtnina.

V ponedeljek, dne 18. julija 1966, smo doživeli izreden obisk: 22 duhovnikov iz sosednje kranjske dekanije je na izletu na Koroško najprej obiskalo Sele, da si ogledajo našo novo cerkev in farni dom. Iz Sel so se odpeljali v Celovec, nato v Gospo Svetu in Krko.

SEKIRA OB VRBSKEM JEZERU (Hotel »Korotan« je dobil novo lice)

Pretekli teden so v hotelu »Korotan« v Sekiri slovesno izročili nove prostore moderno urejenega gostišča ob Vrbskem jezeru svojemu namenu. Slavnosti so prisostvovali župan občine Otok gospod Baumann, podžupan Hafner in občinski referent za tujski promet Kanduth, zbornični svetnik Kössler, zastopniki koroške zbornice obrtnega gospodarstva, predstavniki posameznih podjetij, ki so bili udeleženi pri gradnji ter zastopniki slovenskih organizacij. Častne goste je pozdravil predsednik upravnega odbora Hranilnice in posojilnice Celovec dr. Mirt Zwitter, govorila pa sta tudi še župan Baumann in zbornični svetnik Kössler, ki sta orisala razvoj hotela »Korotan«.

Pred šestdesetimi leti je celovška Hranilnica in posojilnica kupila kmečko posestvo v Sekiri. Takratni predsednik Valentin Podgorc je na zemljišče postavil lovsko kočjo, ki je imela prvih osem turističnih postelj. Valentin Podgorc je že tedaj spoznal veliki pomen tujkega prometa. Iz teh skromnih začetkov je zrasel moderni hotel »Korotan«, katerega prvi objekt je bil odprt na Silvestrovo leta 1953. Že tedaj je veljal za eno najmodernejših zgradb ob Vrbskem jezeru. Prostora je bilo za 46 turističnih postelj.

V teku časa se je podjetje razširilo. Postavili so novo poslopje za uslužbence, uredili so vikend-hišice, zgradili so dodatne gostinske in družabne prostore. Hotel je dobil zelo okusno opremljeno kmečko sobo ter čitalnico, posebno otroško dnevno sobo, ki ob večerih služi družabnosti in gledanju televizije. Na obrežju pa je nastalo razširjeno kopališče s 54 kabinami. Najnovejši pridobitvi pa sta nova hala ter nova depandansa s tujskimi sobami, ki so urejene po vseh zahtevah sodobnega turizma.

Danes je hotel »Korotan« največje gostišče v občini Otok in ima že 200 tujskih postelj. Zaradi čudovite lege pa ga upravičeno prištevajo med najlepše turistične objekte ob Vrbskem jezeru.

ŠMIEL PRI PLIBERKU (Umrli je podjuniški »Ukačija«)

Vse ga je poznalo, tega šegavega, blagorčnega mutca, ki je popravljal ure, piskal na razne piščali, zvonil pri pogrebih in žegnanjih, cepil drva, rad tudi malo posedel na svatbah in vedno zopet pokazal svojo razigrano nagajivost. Nekateri so ga klicali za »Ajkeja«, verjetno zato, ker se je zastojno trudil, da bi izgovoril slogovane

Širite naš list!

besele in tem potom izrazil svoje izredno bistre misli. Ajkeji ali Ukačiji se je pred desetletji pojavil tu v Podjuni. Nihče ne ve točno, kje mu je tekla zibelka, kdaj se je rodil, kje je njegova domovina in kdo je njegova rodna mati.

In vendar, dasi tujec je našel tu v osrčju slovenske Podjune svoj dom in ga je vzljudil kot malokdo ljubi svojo ožjo domovino. »Strpinski« križ je bil za Ajkeja tisto kažipotno znamenje, katerega se je rad posluževal pri svoji čudoviti mimiki, s katero je prekašal najboljšega odrskega igralca. In Strpna ves je bila Ajkeju njegov drugi dom. Dokler mu noge še niso pešale, je Ukačija rad šel tudi po svetu, tudi preko meje in gor v Rož in celo na Zilo. Z nekakšnim instinktom je takoj spoznal dobre in plemenite ljudi, pri katerih se je prerad ustavil. Istotako pa je takoj tudi pogruntal človeško slabost in pokvarjenost, katero je

Ob izgubi Franca Krištofa

Rajni France Krištof je bil doma pri Frlinu v Dvoru. Bil je nečak ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana. Dne 20. 7. t. l. ga je zadela kap, za katero je umrl.

Že v zgodnji mladosti je izgubil očeta, ki je bil po poklicu čevljar. Njegova mati je ostala sama s sedmimi malimi otroki. Pri hiši je bilo malo zemlje, zato so morali otroci, še majhni, za kruhom v svet. Sin Emil je postal gozdar v škofijskih gozdovih in so ga mladega ustrelili divji lovci v Logarski dolini. Nasledil ga je brat Stanek, ki je bil do tedaj za cerkovnika in šoferja pri škofu. Pozneje je postal šef gozdne uprave v Slovenskih Konjicah in živi tam v pokoju. Hči Marica se je usposobila za gospodinjsko učiteljico in vodila nato kuharske tečaje po Koroškem. Poročila se je s sedanjim starostjo slovenskih šolnikov, ravnateljem Aichholzerjem, a je že po porodu prvega otroka umrla. Doma ostali sin Franc je skrbel za dom, mater, mlajša brata in sestro. Hodil je delat v opekarno, dokler ni zadela Frlinovo hišo brikda usoda izseljenstva. Zaradi svoje narodne zavednosti in vernosti so jih odpeljali od sodne hiše v mrzlo tujino. Tam so fanta odbrali za vojaka, mater in hčerko Liziko pa vtaknili v taborišče.

Po pravičnem porazu nemških mogotcev so se Frlinovi vrnili iz vseh vetrov domov v Dvor. Mlajša brata sta bila nato zaposlena v združništvu, hčerka Lizika se je poročila h Baškemu jezeru, rajni Franc pa je postal železničar. Vozil je delavce na progi Pliberk-Celovec. Železniška uprava mu je bila pravična. K službenim letom so mu prišli tudi leta trpljenja v izseljenstvu in vojni. Na šmihelski čuvajnici je dobil stanovanje. Oženil se je s soizseljenko Feratovo Malko z Bistrice. Zelo je bil srečen, ko ga je obiskal stric škof. A sreča na svetu ni trajna. Začela se je pojavljati bolezen. Operacijo na želodcu je srečno preživel in

smrtno sovražil. Ker je sam bil vedrega, razigranega značaja, je ljubil vesele ljudi in se rad poradoval z njimi.

Šel je med strelce, med svate, ni zamudil na Krstnico zlahka nobenega žegnovanja jedil, se tam prihulil med jerbese in rad podtaknil kaki dečli kak krompir ali kaj podobnega v košaro. Potem se je pa hudomušno smejal in ustrelil s svojo pištolo mimoidočim pod noge.

Ajkeji je bil izredno dober in nadvse pošten človek. Zlobe in hudobije ni poznal in jo je silno sovražil. V obsojanju človeških slabosti se je dostikrat tako razvnel, da se je le s težavo zopet pomiril. V prvi svetovni vojni je bil Ukačija baje pri konjenici. Sam je rad prikazovaje pripovedoval svoje doživljanje iz te dobe. Kakor se domneva, je bil na fronti pohabljen in je izgubil dar govora. Dar jezika je moral nadomestiti s čudovito razvito mu umsko in zelo spretno dojemljivostjo. Zato je Ajkeji vedel za vse novice in dogodke daleč naokrog. Vsak dogodek je presojal z izredno inteligenco in z nevarljivim čutom pravičnosti.

En del, ena posebnost naše Podjune si nam bil, dragi mutec Ukačija, tako, da si šmihelske okolice brez tebe predstavljati ne moremo. Tvoje mesto, ki si ga na odru svojega življenja zavzemal, nihče namesto tebe zasedati ne more, ker bi vsakemu manjkala tvoja posebnost, tvoja edinstvena samobitnost, tvoja šegavost in tvoja naravna poštenost!

Pozimi je Ajkeji zbolel in je moral v celovško bolnico. Zaradi slabega krvnega obtoka so mu začele noge odmirati. Odrezali so mu obe nogi pod kolonom in bolnik si je po tej operaciji telesno zopet opomogel. Toda v celovški hiralnici se ni počutil dobro. Podjuna s svojimi domovi in cerkvami in strpinski križ kot simbol Ajkejeve ožje domovine so vse preglasno klicali v duši blagega moža. Njegov pogled je uhajal skozi okno hiralnice daleč sem proti Peci.

Lepega dne se je pojavila pri Ajkeju zavratna bolezen, kateri je 15. junija 1966 podlegel.

zopet vršil službo. Z ženo sta prevzela hišo njenih staršev na Bistrici, ki jo je bilo treba do kraja izgraditi. To mu je prineslo mnogo skrbi in pozneje še drugih nevšečnosti. Vse to je vplivalo na žolč in moral je ponovno v bolnico. Tam ga niso mogli docela ozdraviti, stopil je v pokoj. Vso skrb je sedaj posvetil otrokoma, fantu, dijaku na slov. gimnaziji, in hčerkici, ki hodi v šmihelsko šolo. A dočakal je le osem mesecev pokoja.

Dokler je bil zdrav, je sodeloval pri Foltejevem zboru. Redno je hodil k vajam in se udeleževal koncertov in turnej. Pred vojno je bil tudi igralec na šmihelskem odru in menda tudi tamburaš. Svoje narodne zavesti ni nikoli skrival, ne v službi ne drugod v javnosti. Predstojniki so ga zaradi tega ravno tako spoštovali, ker so vedeli, da je odkrit in pošten. Nekateri mislijo, če so uslužbeni pri železnici, da potem ne smejo več govoriti s svojimi otroki slovensko. Rajni se ni ničesar bal. Družinski jezik je bil pri njem slovenski. Sin je študiral na slovenski gimnaziji.

Več takih zavednih in pogumnih mož potrebuje naša dežela danes in v bodočnosti. Izšli pa bodo samo iz dobrih narodno zavednih družin. Zato nam bodi rajni zgled neustrašenosti v narodni zavednosti. Njegova rajna mati in njegova žena, vdova, pa zgled vsem materam po naših vaseh, da je treba može podpirati pri delu za narodni obstanek.

V soboto, 23. julija 1966, smo ga ob obilni udeležbi rojakov od blizu in daleč pokopali v Šmihelu. Pevci so mu ganljivo zapeli. Dekan Kristo Srienec mu je spregovoril poslovične besede. V imenu sodelavcev, železničarjev je spregovoril načelnik sindikata, Lovro Kramer pa v imenu sotrpinov, izseljencev.

Vsem prizadetim izrekamo naše iskreno sožalje!

Ker je imel Ukačija v šmihelski okolici velike prijatelje, — eden najbolj iskrenih mu je bil domači župnik — je bilo njegovo telo prepeljano v domači kraj.

17. junija 1966 smo ga na domačem pokopališču v Šmihelu položili k zadnjemu počitku. Pevci so mu zapeli ob grobu — saj je dasi mutec, petje in godbo močno ljubil. Njegovi prijatelji so stali ob grobu, med njimi 6 duhovnikov: g. župnik France Posch, ki je v nagrobnem govoru podal čudovito lepo in izčrpno sliko Ajkejevega življenja, g. kaplan Kassl iz Dobrle vasi, g. župnik Zergoj iz Kazaz, g. župnik Wutte iz Zvabeka in poleg teh domača dušna pastir: g. dekan Srienec in g. kaplan Hudl.

Tako smo blagega Ajkeja lepo pokopali! Zaslužil je s svojim lepim življenjem, zlasti s svojo ljubeznijo do svojega drugega doma lep pogreb.

»Blagor ti, Ukačija, v človeških očeh ubogemu, v resnici, na znotraj neskončno bogatemu — tvoje naj bo nebeško kraljestvo!« V to misel je izzvenela naša skupna pristna pobožnost in bratska ljubezen ob preranem Ajkejevem grobu.

SELE

(Izredna cerkvena slovesnost)

V nedeljo, dne 24. julija 1966, se je pri nas vršila izredna cerkvena slovesnost: ustoličenje kipa Marije Pomočnice v novi cerkvi.

Do sedaj je začasno na stranskem oltarju visela Marijina slika. Slog cerkve pa je zahteval na njeno mesto primeren kip. Izdelan v Gröden na Južnem Tirolskem, je bil blagoslovljen v Turinu v baziliki Marije Pomočnice in so ga naši romarji od tam pripeljali s seboj. V nedeljo dopoldan je ta kip v spremstvu ministrantov in pevcev obiskal božjepotne cerkve v Podgorjah, Žihpoljah, Dobrli vasi in pri Mariji v Trnju v Železni Kapli. Do Homeliš so mu popoldne prišli naproti številni farani na motornih kolesih in avtih, pri Užnikovi kapelici pa ga je pričakovala velika množica, otroci in odrasli s trinajstimi duhovniki in ga sprejela z navdušenim petjem in ži-

valnim pozdravljanjem med pokanjem topičev. Po kratkem nagovoru domačega župnika se je uvrstila procesija. Marijin kip so nosili krepki fantje na nosilnici, množica pa je med potoma prepevala litanije. Sprevod je po obhodu po vasi krenil v novo cerkev in jo napolnil. Ko so kip namestili na njegovo mesto, je salezijanski provincial iz Ljubljane kratko orisal zgodovino češčenja Marije Pomočnice kristjanov, potem je pa kanonik Aleš Zechner ob asistenci žihpoljskega in šmarješkega župnika daroval slovesno mašo in tudi pridigal. Na koro so naši pevci pod spretnim vodstvom g. Joža Miheliča dovršeno prepevali nove in znane pesmi. Ob koncu so se farani in tudi drugi udeleženci vrstili okoli oltarja in polagali nanj svoje darove za kritje stroškov nove cerkve.

Mnogi tuji izletniki so strmeli ob navdušenju faranov, občudovali petje in marsikateri je v fotoaparatu ujel del procesije za spomin.

Slovesnost je imela tudi duhovno podlago. Z devetdnevnic ob govorih salezijancev iz Ljubljane in duhovno obnovo so se verniki pripravljali na to slovesnost.

Kip Marije Pomočnice je izdelan v modernem slogu in ne stoji na podstavku, ampak nekako plava v zraku. S sivo barvo se lepo odraža na beli steni.

Idilična cerkvica na Sedlcu s kipom Fatimske Gospe so kakor male Višarje. S kipom Marije Pomočnice pa bo nova selska cerkev veljala kot selske Brezje.

PLIBERK

(Stanovsko gibanje v juniju in iz občinske sobe)

Otonu in Rozaliji Presiček iz St. Jurja se je rodila deklica, enako Emerichu in Angeli Fleiß, ter Antonu in Rozini Jop v Repljah. Dečke pa so dobili pri Rožmanu v Senčnem kraju in pri Mulyk Miroslavu in Mariji v Pliberku.

Poročili so se: Jožef Schlinder, mehanik v Dobu z Ido Ilse Trampusch, trgovko, tudi v Dobu; Edgar Mathias Felder, mizar in lovski nadzornik iz Gaschurn na Predarlskem je poročil Alojzijo Ano Valentar, kuharico iz Libuč.

Umrli so: Karl Valery, pd. Rožman v Repljah, 54 let star. Rajni se je svojčas kot rajhovec naselil v našem kraju in se dobro vživel v slovensko sosesčino. V vojni si je nakopal bolezen, ki ga je po dolgem trpljenju spravila v prerani grob.

Zapustila nas je za vedno tudi Barbara Trehtar, pd. Bohnarjeva v Dobu. Bila je zelo verna in narodno zavedna. Vsa leta je delovala pri slovenskem prosvetnem društvu. Hodila je na igre in druge naše kulturne prireditve. Rada je prebirala slovenske knjige in liste. V našem narodnem občestvu jo bomo zelo pogrešali. Dosegla je starost 76 let.

Naj dobra žena v miru počival!

Občinski svet je na zadnjih dveh sejah sklenil med drugim tudi te važne stvari: Cesto na Komel v dolžini 8,5 kilometrov prevzame občina v svojo last kot občinsko cesto. Pot v vas Replje bodo še letos asfaltirali. Izbrali so najkrajšo pot, ki se blizu Škrjanca odcepi od že asfaltirane ceste v Vogrče proti Repljam. Repljani bi sicer rajši imeli asfaltirano pot, ki vodi čez blaško polje v Pliberk. To bi pa 350.000 šil. več stalo in jim občina zaradi pomanjkanja denarja ne more ustreči. Iz sredstev, namenjenih za popravo kopališča v Pliberku, so asfaltirali prostor pred Grenzlandheimom. Stalo je čez 160.000 šil. H kritju te vsote bodo tudi slovenski davkoplačevalci prispevali svoj del, dočim vodstvo doma odklanja slovenske prireditve v tem »Obmejnem domu«. V veži pa je na marmoru vklesano: »Dieses Haus dient der Völkerverständigung«. (Ta hiša služi sožitju med narodi). Ni to ironija?

Za električno zvonjenje pri Božjem grobu je občina prispevala 3.000 šil. Podprla je elektrifikacijo pri Motežniku s kritjem 10 odstotkov, Landjugendgruppe s 1.000 šil. in visokošolca Fabiana Kultererja s 1.000 šil., ko napravi promocijo. Nameščencem občine bodo izplačali iste doklade, kot jih imajo deželni nameščenci.

Tudi »Mladi oder« Milke Hartmanove dobi 1.000 šil. podpore. Občina pristopi k družbi »Petzenlift« z udeležbo 100.000 šilingov in z jamstvom za 450.000 šilingov. Končni obračun za leto 1965 izkazuje 4.802.910 šilingov dohodkov in 73.000 šilingov presežka. Ko se asfaltirajo ceste in popravi kopališče, bo imela občina 10 milijonov šilingov najetih kreditov, ki pa se v napravah dobro obrestujejo.

(Dalje na 8. strani)

Shranjevanje suhega mesa v vročih dneh

Mnogokrat se pripeti, da se suho svinjsko meso pokvari. Najpogostejše pride do tega poleti, v času največje vročine.

Vzrokov za kvarjenje je več. Meso je lahko na videz popolnoma nespremenjeno, je pa tako kislega okusa, da ni primerno za prehrano. Temu je najpogostejše vzrok nasoljevanje svežega mesa v kadeh, v katerih sta bila prej kislja repa ali zelje, pa so bile potem kadí preslabo očiščene. Te kislosti iz mesa ne moremo odstraniti.

Pogosto se primeri, da se »zaredijo v mesu črvi«. Do tega pojava pride vedno le poleti. Če imamo meso shranjeno v takem prostoru, kjer imajo dostop muhe in razne druge žuželke, potem se črvom na mesu res ne smemo čuditi. »Črvi« so razvojna oblika raznih muh in žuželk. Muhe zaležejo jajčeca v meso in v njem se razvijajo črvi, ki vrtajo rove in na ta način kvarijo meso. Tako meso je — vsaj na površini — neprimerno za prehrano ljudi.

Pogosti obliki kvarjenja suhega mesa sta žarkost in gnitje. Mastni deli na suhem mesu postanejo žarki, če imamo meso shranjeno v svetlih toplih prostorih, kjer sije na meso sonce.

Do gnitja pa pride zelo pogosto v primerih, ko smo meso premalo posušili, nato pa ga hranimo v toplih prostorih z veliko količino relativne vlage v zraku.

Tudi meso, ki je bilo soljeno v slanici s premajhno koncentracijo soli, se kaj lahko pokvari. Sol, kot vemo, zavira rast drobnorazmnoževalcev. Meso, soljeno v takih slanicih pa

ne vsebuje zadosti velike količine soli, da bi zavirala rast in razmnoževanje mikroorganizmov — povzročiteljev gnitja mesa in se nam kaj hitro pokvari, posebno še, če ga hranimo v toplih in vlažnih prostorih.

Tudi samo vlažni prostori, če v njih hranimo meso, povzročajo kvarjenje. Drobnorazmnoževalci potrebujejo za svoj razvoj določeno količino vlage. Če je meso dobro presoljeno in zadosti suho, potem se v takem mesu klice težko razvijajo ali pa se sploh ne mo-

rejo. V vlažnih shrambah se meso navzame vlage iz zraka in se lahko zaradi tega zelo hitro pokvari.

Če hočemo, da bomo suho meso hranili dolgo časa, mora biti najprej dobro presoljeno in posušeno. Prostor, v katerih ga hranimo, pa naj bodo temni, zračni in hladni. Meso hranimo obešeno tako, da se kosi ne tiščijo med sabo. To pa zato, da lahko zrak kroži med posameznimi kosi. Najbolj primerne shrambe za suho meso preko poletja so temni prostori, v katerih je toplota okoli + 12° C in relativna vlaga ne večja od 85 %. Proti žuželkam se zavarujemo z gostimi kovinastimi mrežami, ki jih postavimo v okna. Okna morajo biti namreč odprta zaradi potrebne cirkulacije zraka.

Slinavka — najhujša živinska bolezen

Evropsko kmetijsko gospodarstvo je odvisno danes predvsem od živinoreje. Ta daje prebivalstvu zlasti meso, maščobe in mleko ter mlečne izdelke kot glavni del prehrane. Poleg tega pa daje živinoreja razne surovine za industrijo, kot kože, volno, rogove. Višina donosa iz živinoreje pa je odvisna v glavnem od zdravja živine. Od zdravje živine imamo lahko velik prirastek na teži — torej na mesu — in obilo drugih važnih dobrin, med katerimi sta zlasti važna volna in mleko. Od bolne živali ni mogoče mnogo zahtevati, lahko pa celo povzroča očitno zgubo. Zato pa je zdravje najvažnejše vprašanje v živinoreji.

V prejšnjih časih je živino v Evropi napadalo več kužnih bolezni kot danes, ko ne slišimo več o goveji kugi, o divjanju vra-

ničnega prisada in črnih koz, o bramorju, o steklini in še o nekaterih drugih boleznih iz prejšnjih časov. Ostalo nam je pa vseeno še dovolj živinskih kužnih bolezni in najhujša med njimi je slinavka in parkljevka (afta epizootica), ki napada parkljarje (goveda, prašiče in drobnico). Je pa ta bolezen že nekoliko izgubila na svoji silovitosti v primeri z nekdanjo, a še daleč ni iztrebljena, kvečjemu je strogo kontrolirana. V tem času pa je povzročila v Evropi veliko škodo.

Slinavka in parkljevka ima svoje ime od tega, da se pojavijo mehurčki in tvorčki v gobcu in se živali močno slinijo, mehurčki pa se pojavijo tudi na parkljih in med njimi. Povzročitelji te bolezni so virusi (kužne kali ali kužila). Živinozdravniška veda je ugotovila do sedaj 7 različnih tipov virusov — kužil slinavke in parkljevke. Trije so že dolgo znani, štirje pa so eksotični, to je, prineseni iz tujih, daljnih dežel. Vsak tip virusa — kužila ima še posebne podtipove, tako da je večkrat težko najti takoj pravilno protisredstvo, zdravilo, zlasti cepivo. Kar pa zadeva širjenje teh virusov, lahko sodelujejo pri tem ptice selivke in celo veter. Navadno pa se širijo s prenosom že okuženega mesa, z dotikom okužene krme, s stikom zdravih živali z bolnimi, največkrat pa prenesejo kužilo na svojih čevljih tisti, ki brez potrebe stikajo po tujih hlevih. Večkrat zadostuje tudi že sama hoja po poti, kjer je hodila obolenja žival.

V jeseni lanskega leta so zadeli evropsko živinorejo trije vali slinavke in parkljevke ter okužili zelo široka področja. FAO, oziroma Evropska komisija proti slinavki, ki je bila organizirana l. 1953 po 16 državah, je sklicala letos v Rimu sestanek. Na tem sestanku so poročali, da je od virusa tipa C povzročena okužba zajela Holandsko, Belgijo in del Nemčije. Škoda je bila povzročena zlasti na prašičih, katerih redijo tam okoli 20 milijonov. Zajezili so slinavko delno po dotedanji praksi, da so okužene živali pobili in globoko zakopali ali sežgali, delno pa s cepljenjem. Zanimivo je, da niso imeli dovolj lastnega cepiva in jim je Italija priskočila na pomoč s svojim cepivom.

Švico, južno Nemčijo in del Avstrije je napadel val slinavke tipa 0. V Švici so že nekaj desetletij pobijali vse okužene živali, čim so bolezen opazili. Pobili pa so istočasno tudi vse živali, ki so bile blizu obolenih, čeprav so bile zdrave. Tako so ravnali pri pojavu okužbe tudi v tem primeru, a istočasno so cepili vso govejo živino s cepivom, katerega je več kot polovico dobavila Italija. Tako kot v Švici so postopali tudi v Nemčiji in Avstriji. V Nemčiji je slinavka povzročila ogromno škodo in je bilo hudo zaradi različnih tipov slinavke.

Iz držav pod komunistično oblastjo so novice o slinavki zelo pičle, a toliko se ve, da je Sovjetska zveza pretrpela velikanske

izgube v govedoreji in da jih mora še vedno trpeti. Val slinavke je našel Sovjetsko zvezo popolnoma nepripravljeno. Temu se moramo čuditi, ker so v Rusiji pač morali vedeti, da se je FAO borila že par let proti »slinavki bližnjega Vzhoda«, preden jo je pred par leti zaustavila na grški in bolgarski meji. Takrat je s FAO sodelovalo 16 držav, ene s cepivom, druge z denarjem, nekatere zlasti (Anglija) pa z obojim. — Sovjetsko zvezo je napadel »virus A 22« in se hitro razširil po vsem ozemlju zahodno od Urala. Na Zapadu ni znano, kako je v tem pogledu v Sibiriji. Najbrž je tudi tam slinavka.

Napadi slinavke in parkljevke na Danskem in Švedskem niso bili posebno hudi in so jih zaustavili z italijanskim cepivom. Isto velja tudi za Španijo in Portugalsko. V Franciji se bolezen ni pojavila in pravijo, da jo je onemogočilo izvršeno cepljenje vseh goved z večvalentnim cepivom, to se pravi s cepivom, ki učinkuje istočasno proti več virusom, zlasti proti vsem preučeni.

Bionika — „znanost bodočnosti“

Za razvoj znanosti v zadnjem desetletju je značilno, da so se silno razvila mejna področja med dvema ali več klasičnimi znanostmi. Vedno pogostejše slišimo o vesoljski medicini, biokemiji, matematični biofiziki, radioastronomiji, medicinski elektroniki itd. Mnogi strokovnjaki so mnenja, da so prav ta področja nove »znanosti bodočnosti«.

Med te »bodoče« znanosti moremo šteti tudi bioniko.

Kaj je bionika?

Ime si je sposodila od grške besede »bion« — enota življenja, in ni mišljena samo kot kombinacija biologije in elektronike, temveč kot kombinacija biologije z vsemi tehničnimi znanostmi (kot n. pr. aeronavtika, ladjedelnštvo itd.). Rojstni kraj bionike so Združene države Amerike, letnica rojstva pa okoli 1960.

Naloge bionike so na eni strani posnemanje tehniško uspešnih rešitev iz narave za uporabo v strojih in avtomatih, na drugi strani pa želi bionika s čim tesnejšo povezavo tehnike in biologije vnesti v eksaktne znanosti

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJŠE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESNA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihinja 2, P. Dobrla vas — Eberndorf, Telefon 04237 246

biološko metodo mišljenja, ki naj ne služi samo tehničnim izpopolnitvam, ampak naj predstavlja tudi neke vrste filozofsko gledišče na obdajajoči nas svet.

Kaj je kibernetika?

V najtesnejši zvezi z bioniko je njena kakih petnajst let starejša sestra kibernetika. Njen oče je slavni ameriški matematik profesor Norbert Wiener, ki je definiral kibernetiko za znanost o kontroli in komunikacijah v strojih in živih organizmih. Bionika in kibernetika se čisto tako prepletata, da je praktično nemogoče določiti za posamezne probleme, pod katero znanost spadajo.

Bionika je mlada znanost

Prav modeliranje žuželk in drugih živali je bilo v glavnem domena kibernetike; bionika pa se loteva običajno manj študijskih, bolj pa uporabnih problemov. V ZDA financira praktično vse bionične raziskave vojska, saj je armada najbolj zainteresirana do problemov orientacije, navigacije, vodenja itd.

Čeprav je bionika mlada znanost, so prvi rezultati prav izpodbudni. Tako so n. pr. na osnovi študija oči neke žuželke zgradili nov elektronski sistem za slepo pristajanje letal, elektronsko verzijo žabjega očesa uporablja ameriška mornarica za odkrivanje raket, radarskih sistem netopirja je predmet intenzivnih raziskav številnih laboratorijev in tudi delfin je s svojo elegantno obliko prispeval k boljшему oblikovanju trupa ladij. Podobnih primerov bi mogli naštet še veliko, toda za ilustracijo zadostujejo tudi gornji zgledi.

Priprave pred telitvijo

Porod v hlevu je za vsakega živinorejca izreden dogodek materialnega in moralnega značaja. Pri tem opravilu so dejansko potrebni mirni živci in seveda določeno znanje in praksa. Če bo živinorejec dobro poznal vsaj osnovne pojme o zadevi, bo odstranjena marsikatera težava in prenašlo ter nepremišljeno dejanje. Pri težjih porodih mora lastnik živali, ali kdor mu pomaga, ravnati mirno in preudarno dokler ne prispe strokovna pomoč živinozdravniku.

Kaj moramo vedeti in pripraviti na splošno za porod?

Porodnico moramo po možnosti namestiti v poseben prostor, ločen od ostalih živali. Krava ne sme biti preveč na kratko privezana k jaslím. Veriga mora biti tako dolga, da se lahko žival udobno brez ovir polže na ležišče, katero ne sme biti nagnjeno preveč nazaj. Ne smemo štediti s suho, čisto in mehko steljo. Hlev mora biti zračen in suh. Zato hli in zamazani hlevi so gotovi viri najrazličnejših načinov in možnosti okužbe. Tik pred porodom mora gošpodinja pripraviti dovoljno količino, najmanj 20 litrov, vroče vode, 1 liter oljčnega

ali semenskega olja, milo, čiste brisače. Od razkužil pridejo v poštev lizoforn, kreolin in podobna. Navadno pridejo v poštev, posebno pri težjih porodih, posebno mehke in čiste vrvice debelosti enega mezinca. Pred uporabo jih prekuhamo in nato shranimo v topli vodi, kateri dodamo na vsak liter po eno žlico kreolina. V uporabo pridejo lahko tudi dve močni palici dolžine 50 cm. Pod zadnji del porodnice razprostremo čisto plastično odejo. Roke tistega, kateri ima opravka s porodom morajo biti čiste in nohti postrizani ter očiščeni s krtačo in milnico v topli vodi. Pranje rok v umivalniku v času poroda ni priporočljivo. V kolikor ni v neposredni bližini tekoče vode je najbolje, da neka oseba zajema vodo iz večje posode in jo poliva na roke drugi. Pred porodom privzdignemo porodnico rep in ji ga privežemo na hrbet. Zunanja spolovila živali izpiramo z mlačno milnico. Oprane roke naj si oseba, ki ima opravka s porodom stalno izpira v razkužilni tekočini. V ta namen uporabljamo na vsak liter vode po 2 žlici kreolina ali podobnega razkužila.

Dr. J.

VRTNICE

Ne, ni dovolj, da ste le ljubiteljica vrtnic in jih zasadite v svoj vrt, tam pa jih pustite, da rastejo kakor vedo in znajo! S kraljico cvetic je treba pazljivo ravnati in skrbeti zanjo!

Nepoznavalec vrtnic bo običajno težko verjel: skrivnost bogatega cveta vrtnice je v rezanju. Torej nobenega sočutja do najlepših popkov! Kolikor več vrtnic boste porazili za vaze, toliko bolj se bodo razvijali poganjki; toliko hitreje bodo vzbrsteli zopet novi in nosili vodne nove popke.

Vrtnica se naj kajpada tudi razcveti. Vendar pa jo moramo, ko odcveti, odrezati. To storimo z ostrim škarijami: odščipnemo jo pod drugim listnim parom za cvetom.

Tako ostane rastlini dovolj potrebne moči za ponovno poganjanje. V nasprotnem primeru bi ustvarjala seme in se s tem občasno izčrpavala.

Drugače pa je s plezalkami. Te vrste vrtnic ne smemo porezati, tudi če poganjki visijo ali celo silijo preko plotu. Take poganjke morate privezati ali jih pa tako obrniti, da cvetijo v tisto smer, ki vam je všeč. Odrežite le odcvetele cvete!

Še nekaj važnega ne smete pozabiti o vrtnicah! Zalivajte jih vedno tako, da bo voda prodrla do korenin. Vrtnice so namreč vedno žejne. Ko jih zalivate, morate paziti, da z vodo ne poskropite listov, ki sicer hitro obolijo (listi in stebela postanejo zaradi vode beli), napade jih mokasta plesen.

Vrtnice seveda niso lepe le na vrtu. Prav podoben okras so tudi v vazi vašega stanovanja. Najbolje je, da jih odrežete zjutraj, ker so tako še ohranile hladno noč in se njihovih pecljev drži še rosa. Seveda jih nato ne smete postaviti na toplo ali celo na sonce. In nujno ne smete spregledati, da sveža voda nikoli ne pomeni mrzlo vodo. Cvetlice postavite vedno v mlačno vodo.

Steblo odrežite vedno poševno, preden postavite vrtnice v vodo. Vzrok je zelo preprost: tako bodo cvetlice lahko sprejele mnogo več vode. Liste, ki se drže pecljev, morate prav tako odtrgati, preden jih postavite v vodo, sicer je voda prehitro kalna.

Gramofonske plošče s slovenskimi pesmimi

»Zelo mi je všeč vsebina plošč. So prav lepe, skrbno poiskane in priljubljene pesmi...«

Tako nam pišejo tudi drugi, ki smo jim preskrbeli slovenske gramofonske plošče.

Če pridete v Celovec, pojdite jih poslušati v našo prodajalno.

Dolgo časa ni bilo mogoče nikjer dobiti plošč z našimi lepimi domačimi pesmimi. Sedaj pa jih imate dovolj na razpolago pri nas.

Gramofonska plošča je lepo darilo za god, za razna slavlja, za praznike. Razvese-

lite z njo prijatelja, ki je dober pevec ali pevka. Nekateri ne znajo sami dobro peti, a radi poslušajo lepo petje in lepo glasbo. Ponudite jim slovensko gramofonsko ploščo!

Godcev ne morete imeti vedno v hiši. Imate pa lahko vedno gramofonske plošče. Če ste slabe volje, Vas dobra domača glasba razveseli.

V slovenski hiši mora biti tudi slovenska gramofonska plošča.

Na željo Vam Družba sv. Mohorja v Celovcu pošlje cenik plošč.

Še vedno to berete?

Petek

Rdeča poplava se širi počasi in gotovo na vse strani. Nekateri se boje, da bo zajela ves svet.

Kakšna usodnost: ta nečloveški sistem se je polastil prav slovanske krvi, da širi svoj evangelij. Ali pa ni v tem tudi maščevanje zgodovine? Prav slovanskega človeka so vsi skozi vso zgodovino zapostavljali. Kaj je bil Slovan proti Germanu ali Romanu?

Sedaj skuša Slovan na tako žalosten način pokazati svetu svojo silo.

Ali pa ni mogoče Bog to dopustil iz gotovosti, da bo morda le slovanski svet tako trden, da bo kljub razkrajajočemu delu tega sistema končno uničil to zmoto in postal apostol živega, resničnega krščanstva?

Slutim, da je boj med dvema svetovoma nekaj tako globokega in resničnega, da je treba nadčloveških sil, če naj bi človek kakor koli skušal vplivati na njegov razvoj.

Zadnje čase posebej molim za slovanske narode.

Sobota

Bil sem v kinu. Preprostost, nekaj svetlega v očeh, v smehu, v celotni pojavi mlade igravke, pa obenem bavarski kraji v barvah — tako sem se čutil lahkega in dobrega kot malokdaj.

Nedelja

Pismo iz gorskega kraja: »Pridi. Sem sam in te čakam. Upam, da boš našel mestece spet tako belo in čisto, kot si ga lani. Marsikaj bi ti imel povedati. In...« No, vse itak ni za vse.

Skušnjava je ogromna. A čas, denar, družina, starši... Ostal mi je obrazek v očeh in se že skoraj prikopal do srca. A smo še mladi. Boljše bo, da ne grem. Morda kasneje, čez leta, če me bo razen prijetnosti kraja mikalo še kaj drugega, kar bo tolčko ob moje srce.

Ponedeljek

Ko bi sedel in potegnil črto o vsem dose-danem prizadevanju: ali grem naprej ali ne? Težko je kaj reči. Nadnaravna črta je le šla mogoče kaj navzgor. Gospod Peter mi je večkrat rekel: »Nobena milost ne ostane v duši brez sledi.« Navadil sem se na pogosto obhajilo. Navadil? Res, prazen se mi zdi dan, ko ne grem k obhajilu. Mislim, da sem začel slutiti prenoviteljsko silo te skrivnosti.

Značajno. Kje sem značajno? Težko kaj rečem v teh silnih menah let. Ko sem najbolj obupan in bi najrajši vrgel puško v koruzo, mi pravi spovednik, da tako mora biti in da naj bom pripravljen na še hujše. Ko pa mislim drugič, da »tako mora biti«, mi pravi, da bo treba pošteno pljuniti v dlani, da se stvari popravijo. Prav res ne vem, kaj sem. Eno je gotovo: dobro voljo imam in zanesljivo krepko roko gospoda Petra, ki mu vse povem in dobivam smer-nice za nove napore.

Blaž (Bo še)

ZA MLADINO IN PROSVETO

Izpraševanje vesti

Ali smo v šolah in knjižnicah izoblikovali koncept literarne vzgoje mladega človeka, ki se ne bo omejevala zgolj na rojstne in smrtne letnice pisateljev, marveč mu bo umetnino predstavljala v taki luči, da jo bo znal doživljati in jo bo potreboval kot vsakdanji kruh?

Literarni okus mladega človeka se izoblikuje na osnovi takih izkušenj, kakršne je imel s knjigo od najzgodnejše mladosti dalje. Od človeka, ki si je od najzgodnejše dobe svojega otroštva tešil žejo po branju v pisane ovesenih kioskih, ne moremo pričakovati, da bo pokupil naklade Cankarja, Andriča, Hemingwaya idr. Mrtva točka, na kateri je prodaja dobrih knjig, bi nam morala pomeniti opozorilo, da smo morda v tem pogledu za eno generacijo zamudili vlak; ali bomo tudi naslednje prepustili Pingvinom, Panoramam, Zenitom, Stripu, magacinom in Zvitorepcem?

Vzgoja, tudi literarna, ni poceni; obrestu-

je se šele v petnajstih, dvajsetih letih. Če želimo premakniti relacijo kultura — država na relacijo kultura — občan, potem moramo vzgojiti občana, ki bo kulturno in tudi dobro knjigo resnično potreboval, sicer nam utegne zdrkniti kultura na relacijo plaža-občan.

Morda so te besede pretirano črnoglede za današnji dan, češ, še vedno imamo ljudi, ki segajo po dobri knjigi, še vedno je dobra knjiga marsikomu »zvesta spremljevalka«... Tako danes, kaj pa jutri? Ali imajo ti ljudje dovolj za dobro knjigo vneta mladega naraščaja, ki bo jutri stopil na njihovo mesto ter pokupil v skladišču in knjigarnah nakopičene knjige? Ali smo mladim ljudem približali in prikazali vrednote, ki so v umetnosti, v pisani besedi, v dobri knjigi — skratka vrednote, ki jim bodo pomenile več kot avtomobil aerodinamične oblike?

Knjiga 1966, št. 4

Razglednice iz Gorenjske

Klobase, skute, nadevani želodec, rožmarin, roženkravt, planinsko cvetje, konji, zvonci, mehka govorica, žito, večeri na kranjskem polju, kozolci, lepe ceste, umita pokrajina, osnažena pokrajina, pokrajina, ki je oprana v več vodah in so jo vetrovi polikali in zbistrili. Ljudje kot rdeča jabolka, spomladne nevihte najlepšega cvetja, poletne noči, ki so nage od prosojne lepote, jesenski večeri ob Savi, večeri, ki bi še tako slabega slikarja spremenili v dobrega, šmar-na gora, ta najbolj smešni in leni velblod na svetu, nagelji na vrtu in v oknih, srca na deblih in v stolih. Bled. Franc Jožef.

(Jože Javoršek)

Naše in nenaše

Življenje bi bilo neprimerno bolj zanimivo in polnokrvno, pa tudi bolj mirno, če bi se nekoliko manj primerjali z drugimi. Če bi na naše prijatelje, tovariše, žene in otroke manj aplicirali merila drugih prijateljev, tovarišev, žena in otrok. Tako pa tuj, nenaš in večkrat popolnoma površen blek zatemni samobitni čar stvari in ljudi, ki so čisto blizu nas in med katerimi se tke naša usoda.

(Milan Komar)

Tobak — za jezikovne vaje

Tobak je lahko cigaretni tobak; tobak za kajo, tobak za žvečenje. Tobak kadimo ali njuhamo. Kupimo zavojček ali klobaso to-

baka, vzamemo pipo tobaka. Hudičev tobak je posebna goba, tobakar pa kadivec in tihotapec. Tobakarne so odprte ves dan. Vse diši po tobakovem dimu, tobakovo pero se suši na vrvi. Tobakna doza je neznatna proti tobakni tovarni in ta prav tako neznatna proti tobakni industriji. Jopica je tobakno rjava, druga pa tobakaste barve. Tobaknica je prazna, pokadili smo ves tobak.

Krpanova modrost

Vsi ljudje vse vedo, na vsem svetu se pa vse dobi. — Drevo je drevo! — Bog je velik, človek majhen. — Majhno kljuse, velika moč. — Bog nima rad, če pride kdo z jezo v srcu pred sodni stol. — To je presneto slaba krama, babo po svetu prenašati!

Iz pravopisa

Goba je lahko užitna, strupena, hišna, bukova, morska, šolska, kresilna, drevesna, mlečna, pasja, jelenova. Živa goba v nosu je polip. Goba pijana! pravimo pijancu. Otroci rastejo kakor gobe po dežju. Nimam denarja, sem suh kakor goba. Sosed je šel po gobe, je umrl. Ima gobo v želodcu, vedno je žejen. Otroci so šli v gobe, gobe so šli nabirat. Gobavec ima drugačne gobe, bo-lezen. Gobica je majhna goba, otroška gobica je pa cucelj. Ženske rabijo gobe za podpletanje ali krpanje, pa tudi gobe za mečkanje krompirja. Tega rade pripravijo skupaj s kislimi, vloženimi gobami.

Otroški
kotiček

PASTIR

Matija Valjavec

Tak je bila stara mati, ni imela žive duše razen sinčka edinca. Ta je pasel kravo dimko po gozdih in občinah pašah, zraven bral je suho šibje ter naproday nosil v mesto. Kar pa za suhljad je skupil, dal za kruh je vse denarje, da živil je s tem zaslužkom. sebe in pa staro mater.

Dogodi se, da je nesel ko navadno šibje v mesto, ga prodal in kruha kupil in domov ga starki nesel. Pa prišel je do pastircev, ki so tolkli mlado ščene. V srce se mu pes zasmili, gre k pastirjem pa jim reče: »Čujte, ne morite psička, ne morite, mar ga meni dajte!« Tako mu reko pastirci: »Koliko pa daš za njega?« On jim reče: »Kaj čem dati? Saj nič nimam ko ta kruhek.« »Daj nam kruh,« reko, »za kužka!«

Kup je gotov, da jim hlebček, oni pa mu dajo psička. vzame ga in nese s sabo. In ko k domu pride, vpraša po navadi stara mati: »Si prodal mi šibja v mestu, si prinesel nama kruha?« »Nisem, ali psa sem kupil, moral zanj sem ves kruh dati.« Posvari ga stara mati: »Tega nama je še treba, komaj midva jesti imava, s čim še bova psa redila?« »No, bo že kak,« sinček reče, »pa le pojdem brat suhljadi in poneseš jo naproday, spet dobil bom zanj kruha, spet imeli bomo jesti vi in jaz in tudi psiček.«

(Se nadaljuje)

Kaj je to?

Stara baba grbasta,
stara baba škrbasta
kraj vode poseda,
se v zrcalo gleda.

Zlato valovje okrog in okrog,
bredem do pasa, ne zmočim si nog.

Earl Derr Biggers:

19

KITAJČEVA

papiga

V Bobovi sobi je pred kaminom, v katerem je prasketal ogenj, pričakoval Ah Kim. »Kulim les za ogenj, gospod.«

Bob se je sesedel na stol. »Charlie, za božjo voljo, kaj se godi tukaj?«

»Zelo velike stvari. Dve noči je, odkar sem vam rekel v tej sobi, da smo Kitajci jako tenkočutni. Takrat sem na vašem obrazu videl smehljaj, poln porogljivosti, čeprav ste ga vljudo prikrivali.«

»Morda, dragi Charlie. Toda sedaj mi ni več za roganje, sem ves iz sebe. Ta nocojšnji dogodek...«

»Zelo neugoden... ta nocojšnji dogodek!« je zamišljeno dejal Kitajec. »Skromno bi svetoval previdnost, ali pa bo vse izgubljenost. Sedaj paradira tod krajevnega policija in v svojih malih možganih niti ne sanja, da umor Louieja Wonga sploh ni važen.«

»Ni važen?«

»Ni — v primeri z drugimi rečmi. Kakor nasilna smrt papige, je bilo tudi to črno dejanje izvršeno, da prikrije nekaj drugega še bolj črnega, ki se je zgodilo, preden sva prišla na ta kraj zlih skrivnosti. Preden je poginil pičič Tony, preden se je moj ubogi

rojak nenadno preselil, je umrl neznanec in nihče ni slišal njegovih klicev na pomoč. Kdo je bil? Morda izveva še kdaj.«

»Prav kakor Tony, da. Zelo je bil neumen Louie, da ni ostal v Frisku, če so ga tja pozvali. Zagrešil je žalostno napako, da se je nezaželen vrnil. Eno pa mi je ugan-ka.«

»Le eno?«

»V tem trenutku le to; Louie je odšel v sredo jutraj — najbrž, preden se je zgodil grdi zločin. Kaj more torej vedeti? Ali se je glas o zločinu raznesel po San Francisku? Zelo sem žalosten, ker nisem mogel več govoriti z njim. Toda imam druge napotke.«

»Upam,« je vzdihnil Bob. »Samo jaz jih ne razumem. Zame je to vse preveč zapleteno.«

»Tudi zame mnogo preveč. Kaj kmalu se vrnem domov, moja želja po potovanju je utešena. Midva morava le žeteti, da bi ta odlična ameriška policija res ne odkrila, kdo je umoril Wonga. Sicer bo po-žela najino žetev, preden bo zrela. Sodnijske gospode bo treba čimprej odpraviti s farne. Nič ne smejo najti.«

»Z Brackettom bi ne bilo težav,« se je nasmešnil Bob. »Toda z inšpektorjem Blissom ne bo igranja. Charlie, previdni boste morali biti, sicer vas zapro.«

Chan je prikimal. »Nove izkušnje se na tej veliki celini kar zbirajo nad mojo glavo. Policijski detektiv Chan usmiljen u-mora! Morda se bom nekoč temu še sme-

jal, ko bom doma. Sedaj mi pa ne gre na smeh. Tedaj lahko noč!«

»Še en hip! Kaj pa v torek popoldne? Madden pričakuje tedaj sla z biseri, jaz pa ne vem več, kako bi se izgovarjal.«

»Je še dva dni časa. Dotlej se lahko še marsikaj zgodilo!«

V ponedeljek jutraj po zajtrku se je pojavil Will Holley.

»Že zopet tukaj?« je čemerno zarenčal Madden. Dobra volja se mu čez noč ni povrnila.

»Gibčnemu žurnalistu, kakršen sem, ne sme uiti umor, ki se je v teku dolgih let prvič zgodil v teh krajih.« Ponudil je milijonarju časnik. »Sicer pa je tu jutranja izdaja iz Los Angelesa. Najin razgovor se blesti na prvi strani.«

Maddena pa to ni zanimalo. Čez njegove rame je Bob čital naslov: »Pričakovati je splošnega razcveta, pravi znameniti borz-janec, P. J. Madden, ki je na svoji farmi dovolil intervju, napoveduje povzdigo kup-čije.«

Finančni magnat je z vidnim dolgočas-jem preletel članek. Ko je končal, je vprašal: »Ali so to prinesli tudi newyorški listi?«

»Povsod po vsej deželi! Vi in jaz sva po-stala čez noč slavnata, gospod Madden. Kaj pa je z ubogim Louiejem?«

»Ne sprašujte me!« Madden je naguban-čil čelo. »Neki tepec ga je zaklal. Vaš prijatelj Edan vam o tem lahko pove kaj več kakor jaz.« Renčaje je odšel iz sobe.

Bob in Holley sta nekaj časa kar obstala;

potem sta odšla na dvorišče. »Prostaška su-rovost.« je zaškrilpal urednik. »Louie je bil tako dobra duša. Namigujejo, da je bil umorjen v avtu?«

Bob mu je povedal, kar je vedel in znal. Šla sta v stran od hiše. »In koga sumite?«

»Thorna. Toda Charlie pravi, da je Lou-iejeva smrt postranska stvar in da bi bilo bolje, ko bi pravega morilca ne dobili ta-koj. Mogoče ima prav.«

»Najbrž. Saj tudi ni nevarnosti, da bi krivca kar prijeli. Komisar je kakor kak starček, ki ne zna ne naprej ne nazaj.«

»A inšpektor Bliss?«

»Glasan hvastač — pa tako spreten, da prime vedno napačnega. Pač je sodnik pa-metna glava, toda njega ne bo. Sedaj pa pojdiva pogledat malce tja, kjer ste snoči pustili avto. Pa tudi brzojavko imam za vas.«

Ko sta odhajala skozi dveri, je izročil Holley Bobu brzojavko. Hitro jo je pre-bral. »Papa mi sporoča, da bo natvezel Mad-denu, češ, da bo drevi odpotoval z biseri Draykott — le da stvar zavleče.«

»Draykott?«

»To je znan zasebni detektiv, ki se ga pa-pa večkrat poslužuje.« Nejevoljen se je za-mislil Bob. »Tole ovinkarstvo se mi že ga-bi. Ni malenkost — miriti Maddena. Mor-da pa se dotlej vendar še kaj zgodi.«

Preiskala sta mesto, kjer je Bob ustavil. Videti je bilo precej kolesnic, toda nikakih stopinj. »Celo moje so izginile,« se je čudil Edan. »Mislite, da je veter vse zabil?«

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Jelka:

■ ■ Izza zamreženih oken ■ ■

PTIČEK

Nedeljsko popoldne... Vročina je pritiskala v sobo. Okno je bilo obrnjeno na južno stran. Zrak v sobi je bil težak, me pa utrujene, kot bi ves dan delale. Človek je dostikrat zbit, pa čeprav ne dela. Tako nekako je bilo tudi z nami. Posebno nedelje so bile dolge in puste. Oh ta neskončno dolgi dan, ko ne več kaj bi počel!

Naenkrat je na okno priletel ptiček. Usedel se je na mrežo in brezskrbno žgoel. Nehote sem zahrepenela, da bi tudi jaz imela krila... Čisto tiho sem vstala in se počasnih korakov bližala oknu. Kako je bil ljubek! Glavico si je kopal med peruti, pogledal je naokrog, če mu preti kakšna nevarnost, se zopet zagrebel, potem pa dvignil kljunček in nadaljeval svoje petje. Nekaj je zaropotalo, on pa se je prestrašil in odletel na bližnje drevo.

Nekaj časa sem gledala za njim, potem pa sem se znašla in zavedela svojega položaja.

Zgrabila sem mrežo, jo stiskala, solze pa so mi polzele po licih. Hrepenenje je doseglo svoj višek, toda železo je bilo močnejše. Srce mi je udarjalo, kot bi mi hotelo uiti iz prsi. Bojevala se je mladost za prostost.

Le kdo me razume? Nihče me ne more, kdor kaj takega sam ni okusil in doživel!

Počasi sem se pomirila. Tako in podobno pa so minevali dnevi in leta ter z njimi moje sanje — sanje ujetega ptiča o svobodi.

KOLEDAR!

Da, tudi tebi moj spomin, ti nepomembni kos papirja — ti moj koledar. Na njem so bile zapisane navadne številke, ki so mi bile upanje, podobne sončnemu žarku, ki sveti v temo kot svetilnik, ki ga zagleda mornar na morju in vé, da se kljub viharju bliža svojemu cilju. Da, vse to ste številke, pomenile meni, ki sem hrepenela po tem, da bi se vse čimprej spremenile v veliko ničlo, ki bi naj pomenila zame — konec!

Kaj naj počnem, da bi čas hitreje minil? Na kos papirja sem si narisala nekaj koledar. To sicer ni pravo ime zanj. Na njem so bili zapisani dnevi, čisto enostavno in preprosto, toda zame tako sveti, pa čeprav so bili iz samih pustih števil — števil od 1 do nekako 500. Vsaka številka je pomenila en dan. To je bil ostanek tistih dolgih dni oziroma let.

Čeprav je bil dan dolg, pa vendar, ko se je bližal zatonu, sem vsak večer z veseljem potegnila črto čez eno teh števil. Včasih je bila poteza dolga, drugič krajša — pač dnevu primerna.

Na videz izgleda to delo dolgočasno — posebno za onega, ki živi v zlati svobodi;

»Nikakor! Tukaj je nekdo z metlo dobro opravil!« Stopila sta v stran, ker je mimo pridiral voz. »Najbrž Bliss s komisarjem. Torej jim ne bova pomagala?«

»Narobe! Glejva, da se jih čimprej iznebiva! Tako misli Charlie.«

Slišala sta Maddena in Thorna v sobi govoriti z obema uradnikoma. Čez nekaj časa je stopil ven Bliss, za njim gospodar in komisar Brackett. Bliss je pozdravil svojega starega prijatelja Holleya in urednik mu je predstavil Boba Edena.

»Saj res, gospod Eden!« se je hlinil inspektor s sladkim glasom. »Z vami bi rad govoril. Kaj vam je znano o žalostnem dogodku?«

Bobu je bil zoprni ta zavaljen in švapljasti policijski častnik, ki v očeh ni imel nikake prevelike inteligence, vendar mu je radovoljno poročal.

»Hm,« je zamrmral Bliss. »Zelo čudno zveni.«

»Naravnost zagonetno,« je odmeval njegov tovariš, majaje z glavo.

»Kajne?« se je nasmehnil Bob. »Je pa slučajno popolnoma resnično.«

»Moram si ogledati tam zunaj mesto, kjer se je haje zgodilo.«

»Ne boste nič našli,« je omenil Holley.

»Samo stopinje tega mladega gospoda in moje, kajti midva sva si že vse ogledala.«

»Tako, tako, sta si ogledala?« Besen je odšel skozi vrata in komisar za njim. Po temeljitem ogledovanju sta se vrnila.

v resnici pa je za človeka, ki mu je odvzeta prostost, to »številčenje«, prava uteha, nekaka majhna zabava. Z veseljem čakaš dneva, da spet lahko zarišeš s svinčnikom. Pak, muha, črv — vse to ima zanj lahko velik pomen in mu je morebiti najdragocenejši dar dneva. Res, pravi dar neba!

Tako nekako dragocen mi je bil tudi ta moj — brezimenski koledar.

PROSTOST

Bilo mi je nekako dvajset let. Kot politična pripornica sem bila enkrat v tem, drugič v drugem zaporu. Zadnja postaja je bil grad, grajen na skali. Podoben je bil ostalim gradovom: stolpi ob strani, nekoč je imel dvizni most, majhno dvorišče s stebri in sobane. Saj je bil lep. Okrog in okrog pa gozd, vmes kakšna njiva ali travnik.

Zvonimir:

SPOMIN

Tvoja rožna lica, radostne oči,
tvoji sladki smehi, vse mi govori;
vse mi peva pesem o nekdanjih dneh,
ko še ustne sladki je obkrožal smeh.

Ko v očeh še radost je sijala mi,
duša trpke boli še poznala ni.
Zdaj pa odhitelo vse je bogve kam,
brez ljubezni hodim žalosten in sam.

Arl. de P.:

Rdeči balonček

»Peter, sédi ravno!«

Peter je ubogal. Pozabil je na svojo pomarančo in poslušal pogovor svojih staršev. Starši se niso menili za njegovo navzočnost in so se pogovarjali že v začetku obeda o velikem vprašanju, ki zanima človeštvo že od rojstva: o smrti in njenem misteriju.

Med več ali manj nepovezanim razlaganjem pravi oče kar tako brez posebnih misli:

»Peter, ne naslanjaj se s komolci na mizo!«

Peter se ne zmeni za svarilo. Z neubogljivim kodrom, ki mu leze na čelo, z oživilnim obrazom in z na pol odprtimi usti sledi Peter misel, ki ga je pravkar obšla. In z nezavestno krutostjo otrok vpraša:

»Ali pride stara mama kmalu v nebesa?«

Njegova stara mama, ki jo Peter obožuje, je že več let vsa hroma. In že nešteto krat se je skrivaj govorilo o njeni smrti kakor o edino možni rešitvi, ki bi končala njeno trpljenje. Toda vprašanje je ostalo brez odgovora. Malo pozneje, ko so očeta žareče

»Vse je naravnost zagonetno,« je mrmral Brackett.

»Menite?« se je razdraženo rogal Bliss.

»Pomislite vendar nekoliko! Tu je tale Kitajec Ah Kim; dobro službo ima, kajne? Louie Wong se je vrnil. Kaj pomeni to? Ah Kim bo ob službo.«

»Neumnost!« ga je jezno zavrnil Madden.

»Menite? Poznam te Kitajce, vam rečem. Ne belijo si glave, če je treba komu poriniti nož v trebuh. Prav nič ne belijo las.« Izza hiše se je prikazal Ah Kim. »Hej, til! ga je poklical Bliss.

Bobo Edena je začelo skrbeti. Pokorno se je prigugal Ah Kim. »Kličete me, gospod?«

»Da! Uklenil te bom, ti potuhnjeneč — se lahko zanesel!«

»Zakaj, gospod?«

»Ker si zaklal svojega rojaka.«

Kriminalist iz Honoluluja je z mrtvimi očmi zrl tega telébastega poklicnega tovariša. »Vi nolite, gospod.«

»Meniš?« Inspektorjev obraz je postal trd. »Ti že pokažem, kdo nori. Rajši odkrito priznaj — bo bolje zate!«

»Kaj, pliznaj, gospod?«

»Kako si se snoči priplazil ven in Louieja z nožem zabodel.«

»Ali je nož tukaj, gospod?« je z nedolžno zlobo vprašal Ah Kim.

»To tebe nič ne briga!«

»Se li poznajo na nožu plsti ubogega stalega Ah Kima, gospod!«

Madden se je vmešal: »Prosim vas, go-

Večino časa preživiš v njem, kot da ne doživljaš sam; kot da so sanje, težke sanje. Pridejo pa trenutki, ko ti je pri srcu tesno. Takrat si še posebno zaželiš ven — v prostost. Želje so sicer skromne. Želiš si, da bi šel na sosednji hrib, kjer bi zavriskal, poskočil, da, napravil bi tako, kot je naredila naša sotrpinka, ki je bila prej izpuščena na svobodo.

Preden je odšla, je rekla: »Glejte pri oknu, šla bom na oni hrib!« Vsak tak odhod pomeni za one, ki ostanejo, nekako praznino, posebno če dalj časa preživiš z istimi skupaj.

Stale smo pri oknu in čakale, kdaj se bo prikazala na bližnjem hribu.

»Poglejte jo, tam gre!« smo enoglasno vzkliknile. Ko je bila tako visoko, da je razločno videla ves grad, je začela mahati, kričati, vriskati. Skakala je po hribu, kot bi se ji zmešalo. Vse smo bile solzne, saj smo z njo vred nekako doživljale svobodo.

Šla je domov, za nas pa, ki smo še ostale, je bil dom le — sanje, iluzija.

»Podložil torej na eni strani škatlico vžigalic!«

Peter namršči obrvi in pogleda staro mamo, češ to sploh ne spada k stavbi.

»Pojdi sem k meni, moj ljubček! Ali hočeš, da ti povem zgodbo v babilonskem stolpu?«

»Oh, da, da!«

In stara mama začenja z nežnim glasom:

»Nekoč je bil neki...«

Nekega jutra okrog tretje ure je stara gospa izdihnila, ne da bi bila izpregovorila. Za Revalove je bil to velik dogodek. Ker ni nič kazalo na to, da bo tako naglo umrla, ni bil nihče ob njeni smrtni postelji. Umrla je mirno, brez razburjenja.

Na dan pogreba je ostal Peter, ki so mu hoteli starši prihraniti preveliko žalost, doma. Deček je gledal skozi okno pogrebni sprevod, ki se je oddaljeval. Potem je šel kakor magnetiziran v sobo stare mame. V polmraku je boječe stopal in se približal ležišču, ki je bilo zdaj tako prazno. Nenadoma so se mu razširile oči od presenečenja. Na nočni omarici je stala sredi raznih zdravil njegova fotografija kot devetletnega dečka. Ves zmeden je skušal razumeti, zakaj jo je stara mama tam pustila. Morda jo je pozabila? Res je, da ima tisti, ki odhaja v nebesa, mnogo dela. Ampak vendar mora biti zelo žalostna brez fotografije, ki jo je imela tako rada.

Peter nestrpno čaka na povratek staršev. Komaj prestopijo prag, že jim skoči naproti otrok, ki govori v zadregi:

»Očka...«

»Kaj bi rad, moj fantek?«

»Jaz... Jaz bi rad rdeč balonček.« Čudna želja preseneti gospoda Revala.

»Rdeč balonček?«

»Da, očka, prosim, kupi mi enegal!«

In Peter prosi tako milo, da mu oče slednjič ugodil, češ saj je še otrok.

Popoldne nese Peter balonček v svojo sobico kakor kak zaklad. Na motvoz pri balončku priveže z nitjo nekaj, kar je prej skrbno zložil. Zadovoljen s svojim delom odpre okno in mala roka izpusti balonček v zrak.

Petrčkove oči sledijo rdeči krogli, ki odnaša proti nebu njegovo fotografijo, na katero je z neokretno roko zapisal:

»Balonček je za tebe, Jezušček, fotografijo pa daj stari mami!«

DOMISLICE

Vsi junaki se s časom utrudijo; to pri naša čas.

Moški so tako strašno brezsrčni. Ker poznajo svojo moč, jo izrabljajo po tej poti.

znati, da sem v tem hipu presenečen. Toda topri meni ne traja dolgo. Stvari pojdem do dna. Me boste še videli.«

»Vsakikrat ste mi dobrodošli,« se je hlinil Madden z vljudno hinavščino. »Če medtem kaj izvem, pokličem komisarja Braketa.«

Uradnika sta se odpeljala in Madden se je vrnil v hišo.

»Ta Chan je čudovit mož,« je tiho dejal Will Holley. »Odkod neki, vraga, ima papirje?«

»Že sem mislil, da je vse izgubljeno,« je menil Bob. »Toda Charlie misli na vse.«

Časnikar je stopil k svojemu avtu. »Mislil, da me Madden ne namerava povabiti k obedu. Zato grem. Sem pa zelo radoveden, kako se bo zagonetka razvozlala. Louie je bil moj prijatelj. Njegova strašna usoda me je presunila.«

Ko se je Bob vrnil v svojo sobo, je Charlie mirno postiljal njegovo posteljo. Charlie, vi ste biser! Mislim sem že, da smo doigrali. Kakšne papirje pa ste pravzaprav imeli?«

»Ah Kimove kajpada!« se je smehljaj Chan. »Od trgovca z zelenjavo, ki me je vozil s svojim tovorom iz Barstowa v Eldorado, sem si jih izposodil za nekaj časa. Če nosi človek fotografijo dolgo časa v žepu, postane k sreči podobna vsakemu človeku. Domislil sem se, da bi me mogel morda Madden povprašati po listinah, preden bi me najel. Tega ni storil, pač pa so mi listine sicer prav prišle!« (Dalje prihodnjič)

spod inspektor, saj nimate nobenih dokazov proti njemu in brez vzroka bi mi vzeli kuharja!«

Bliss se je obotavljal. »Vem, da je on storil. Dokazal bom kasneje.« Oči so se mu zasvetile. »Odkod prihajaš?«

»Sem ameriški dlužavlan. V San Flancisku lojen. Sedaj stal pet in štilideset let.«

»Tukaj rojen? Ameriški državljan? Je to res? Tedaj moraš imeti pri sebi listine? Kaj? Pokaži, dečko!«

Ves prestrašen je uvidel Bob, da postaja stvar žaltava. Res je, da Kitajci navadno sploh nimajo papirjev. Toda v tem primeru bi bilo temu omejenemu uradniku dovolj, da bi Chana na mestu prijel, če bi ne imel papirjev...

»Naprejš!« je bevsknil Bliss.

»Kaj plavite, gospod?«

»Dobro veš, kaj mislim. Svoje papirje sem, ali pa pojdeš v luknjo, preden...«

»A tako, gospod, papilje? Da, gospod, plecej!« In pred začudenim Edenom je potegnil Kitajec iz svoje bluze kos papirja, velik kakor bankovec, ter ga pomolil uradniku.

Ta ga je prebral in ga osupel vrnil. »Dobro — toda s teboj še nisva pri kraju!«

»Hvala, gospod!« se je Ah Kim prijazno zarežal. »Vi zelo nolite, gospod! Z Bogom!« In je odrrsal.

»Saj sem vam rekel, da mi je vse zelo zagonetno,« je duhovito menil komisar.

»Prosim, ne govorite ničesar!« je veleval Bliss. »Gospod Madden, moram vam pri-

RADIO LJUBLJANA

NEDELJA, dne 31. julija 1966: 6.00–8.00 Dobro jutro! Vmes poročila in dnevni koledar, napotki za turiste, napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved, radijski koledar, prireditve dneva in objave dnevnega sporeda. — 8.00 Poročila. — 8.05 „Veseli tobogan“ (prenos javne otroške oddaje). — 9.00 Poročila. — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. — 10.00 Še pomnite, tovariši... — 10.25 Pesmi borbe in dela. — 10.45–12.00 Za prijatelje lahke glasbe; vmes turistični napotki za tuje goste. — 12.00 Poročila. — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba. — 13.30 Nedeljska reportaža. — 13.50 Glasbena medigra. — 14.00 Slavniki pevci — znamenite arije. — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved. — 15.05–16.00 Igrajo majhni zabavni ansambli; vmes humoreska tega tedna. — 16.00–19.00 Nedeljsko športno popoldne; vmes poročila. — 19.00 Obvestila. — 19.05 Glasbene razglednice. — 19.30 Večerni radijski dnevnik. — 20.00 Tri simfonične pesnitve. — 20.50 Športna poročila. — 21.00 Kličemo letovišče. — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. — 22.10 Nočni zabavni zvoki. — 23.00 Poročila. — 23.05 Komorna glasba, inspirirana po jazzu. — 23.30–23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

PONEDELJEK, dne 1. avgusta 1966: 4.30–8.00 Dobro jutro! Vmes poročila in dnevni koledar; jutranji radijski dnevnik: napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved, obvestila, radijski koledar. — 8.00 Poročila. — 8.05 Glasbena matineja. — 9.00 Za mlade radovedneže. — 9.15 Otrokov svet v umetnikovem delu. — 9.30 Lahka orkestralna glasba. — 10.00 Napoved časa, poročila in gospodarski sestavki. — 10.15 Danilo Švara: Concerto grosso dodecafonico. — 10.35 Naš podlistek. — 10.55 Glasbena medigra. — 11.00 Turistični napotki za tuje goste. — 11.15 Nimaš prednosti! — 12.00 Poročila. — 12.05 Peter Iljič Čajkovski: Vihar — simfonična fantazija. — 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Vilko Masten: Zatiranje sadnih škodljivcev v avgustu. — 12.40 Istrske in dalmatinske narodne pesmi. — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, prireditve dneva in objava dnevnega sporeda. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba. — 13.30 Priporočajo vam. — 14.00 Poročila. — 14.05 Iz hrvatske klavirske glasbe. — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. — 15.00 Napoved časa, komentarji, glose, poročila, vremenska napoved in obvestila. — 15.20 Zabavni intermezzo. — 15.30 Sodobna slovenska zborovska glasba; poje Komorni zbor RTV Ljubljana. — 16.00 Vsak dan za vas. — 17.00 Poročila. — 17.05 V svetu opernih melodij. — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu. — 18.15 Zvočni razgledi. — 19.00 Obvestila. — 19.05 Glasbene razglednice. — 19.30 Večerni radijski dnevnik. — 20.00 Panorama zabavnih melodij. — 20.50 Koncertni večer Orkestra RTV Ljubljana v Moderni galeriji. — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. — 22.10 Nočni akordi. — 22.50 Literarni nokturno; Ivan Tavčar: Noveleta. — 23.00 Poročila. — 23.05 Plesna glasba. — 23.30–23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TOREK, dne 2. avgusta 1966: 4.30–8.00 Dobro jutro! Vmes poročila in dnevni koledar; napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved, obvestila in radijski koledar. — 8.00 Poročila. — 8.05 Glasbena matineja. — 9.00 Počitniško potovanje od strani do strani. Ellry Queen: Milo in beli slon. — 9.15 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri. — 10.00 Napoved časa, poročila in gospodarski sestavki. — 10.10 Risto Savin: odlomki iz opere „Lepa Vida“ — 11.00 Turistični napotki za tuje goste. — 11.15 Nimaš prednosti! — 12.00 Poročila. — 12.05 Muzika za pihala. — 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Maček: Poletni ukrepi za varstvo rastlin. — 12.40 Fantje treh dolin in ansambel Mihe Dovžana. — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, prireditve dneva in objava dnevnega sporeda. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba. — 13.30 Priporočajo vam. — 14.00 Poročila. — 14.05 Orkestralna paleta plesnih ritmov. — 15.00 Napoved časa, komentarji, glose, poročila, vremenska napoved in obvestila. — 15.20 Zabavni intermezzo. — 15.40 V to-

rek nasvidenje. — 16.00 Vsak dan za vas. — 17.00 Poročila. — 17.05 V svetu Mozartovih in Beethovnovih kvartetov. — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu. — 18.15 Vrtimo globus zabavnih zvokov. — 18.50 Na mednarodnih križpotjih. — 19.00 Obvestila. — 19.05 Glasbene razglednice. — 19.30 Večerni radijski dnevnik. — 20.00 Poje komorni zbor RTV Zagreb. — 20.20 Radijska igra; André D. Fernez: Dvojnik. — 21.21 Pesem godal. — 21.35 Iz fonoteke radia Koper. — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. — 22.10 Glasbena medigra. — 22.15 Skupni program JRT — studio Skopje; Jugoslovanska glasbena tribuna. — 23.00 Poročila. — 23.05 Po svetu jazza; Jazz na Poljskem. — 23.30–23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SREDA, dne 3. avgusta 1966: 4.30–8.00 Dobro jutro! Vmes poročila in dnevni koledar; napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved, obvestila in radijski koledar. — 8.00 Poročila. — 8.05 Glasbena matineja. — 9.00 Aleksander Popović: Mali bon-ton. — 9.15 Uspehi glasbenih šol v preteklem letu. — 9.30 Godala v ritmu. — 10.00 Napoved časa, poročila in gospodarski sestavki. — 10.15 Sopranistka Dolores Ivanchich poje ameriške umetne in črnske duhovne pesmi. — 10.45 Človek in zdravje. — 10.55 Glasbena medigra. — 11.00 Turistični napotki za tuje goste. — 11.15 Nimaš prednosti! — 12.00 Poročila. — 12.05 Primož Ramovš:

Divertimento za godalni orkester. — 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v avgustu. — 12.40 Iz narodne zakladnice. — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, prireditve dneva in objava dnevnega sporeda. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba. — 13.30 Priporočajo vam. — 14.00 Poročila. — 14.05 Lahka glasba. — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. — 15.00 Napoved časa, komentarji, glose, poročila, vremenska napoved in obvestila. — 15.20 Zabavni intermezzo. — 15.30 Ruska sodobna glasbena ustvarjalnost. — 16.00 Vsak dan za vas. — 17.00 Poročila. — 17.05 Na obisku pri skladatelju Johannesu Brahmsu. — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu. — 18.15 Iz naših studiov. — 18.50 Naš razgovor. — 19.00 Obvestila. — 19.05 Glasbene razglednice. — 19.30 Večerni radijski dnevnik. — 20.00 Leoš Janaček: JENUFA; Opera v 3 dejanjih. — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. — 22.10 Melodije za lahko noč. — 22.50 Literarni nokturno; Pe-Lo-Tien: Pesmi. — 23.00 Poročila. — 23.05 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana. — 23.30–23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

ČETRTEK, dne 4. avgusta 1966: 4.30–8.00 Dobro jutro! Vmes poročila in dnevni koledar; napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved, obvestila in radijski koledar. — 8.00 Poročila. — 8.05 Glasbena matineja. — 9.00 Počitniško potovanje od strani do strani. Ellry Queen: Milo in beli slon. — 9.15 Lepe melodije. — 9.45 Glasbena pravljica. — 10.00 Napoved časa, poročila in gospodarski sestavki. — 10.15 Z našimi pevci v francoskih operah. — 11.00 Turistični napotki za tuje goste. — 11.15 Nimaš prednosti! — 12.00 Poročila. — 12.05 Skladbe Sergeja Rahmaninova, kakor jih igrajo drugi in kakor jih je igral sam. — 12.30 Kmetijski nasveti — Vet. Tone Tomše: Zastrupitve z mesom zasilno zaklanih telet. — 12.40 Ansambel Jožeta Krežeta in Henčkov trio. — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, prireditve dneva in objava dnevnega sporeda. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba. — 13.30 Priporočajo vam. — 14.00 Poročila. — 14.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja. — 14.40 Godala v ritmu. — 15.00 Napoved časa, komentarji, glose, poročila, vremenska napoved in obvestila. — 15.20 Zabavni intermezzo. — 15.30 Igra Kmečka godba. — 15.40 Literarni sprehod; Žarko Jevremović: Pojdi svojo pot. — 16.00 Vsak dan za vas. — 17.00 Poročila. — 17.05 Turistična oddaja. — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu. — 18.15 Paleta operetnih napevov. — 19.00 Obvestila. — 19.05 Glasbene razglednice. — 19.30 Večerni radijski dnevnik. — 20.00 Četrtno večer domačih pesmi in napevov. — 21.00 Literarni večer; Prešernova beseda. — 21.40 Glasbeni nokturno. — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. — 22.10 Večer Fride-

rika Chopina. — 23.00 Poročila. — 23.05 Plesna glasba. — 23.30–23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

PETEK, dne 5. avgusta 1966: 4.30–8.00 Dobro jutro! Vmes poročila in dnevni koledar; napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved, obvestila in radijski koledar. — 8.00 Poročila. — 8.05 Operna matineja. — 9.00 Pionirski tednik. — 9.30 Domače koncertne novosti iz naših studiov. — 10.00 Napoved časa, poročila in gospodarski sestavki. — 10.15 Domače viže — domači ansambli. — 10.35 Naš podlistek; Pearl Buck: Frančeska. — 10.55 Glasbena medigra. — 11.00 Turistični napotki za tuje goste. — 11.15 Nimaš prednosti! — 12.00 Poročila. — 12.05 Iz oper Sergeja Prokofjeva. — 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Milena Jazbec: Kdaj pride v poštev gnojenje skozi list. — 12.40 Slovenske narodne ob spremljavi harmonike. — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, prireditve dneva in objava dnevnega sporeda. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba. — 13.30 Priporočajo vam. — 14.00 Poročila. — 14.05 Koncert lahke glasbe. — 15.00 Napoved časa, komentarji, glose, poročila, vremenska napoved in obvestila. — 15.20 Napotki za turiste. — 15.25 Zabavni intermezzo. — 15.30 Od vasi do vasi. — 15.45 V svetu znanosti. — 16.00 Vsak dan za vas. — 17.00 Poročila. — 17.05 Petkov simfonični koncert. — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu. — 18.15 Zabavni in plesni orkester naših radijskih postaj. — 18.50 Kulturni globus. — 19.00 Obvestila. — 19.05 Glasbene razglednice. — 19.30 Večerni radijski dnevnik. — 20.00 Zbor Roger Wagner z orkestrom „Capitol“. — 20.25 Iz lažje orkestralne glasbe. — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. — 22.10 Za ljubitelje jazza. — 22.50 Literarni nokturno; E. Fried: Pesmi. — 23.00 Poročila. — 23.05 Iz opusa Antona Weberna. — 23.30–23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SOBOTA, dne 6. avgusta 1966: 4.30–8.00 Dobro jutro! Vmes poročila in dnevni koledar; napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila; napotki za turiste in radijski koledar. — 8.00 Poročila. — 8.05 Glasbena matineja. — 9.00 Počitniško potovanje od strani do strani. Luigi Bartelli-Vamba: Dnevnik Janeza Vetrca. — 9.15 Počitniški pozdravi. — 9.30 Napoved časa, poročila in gospodarski sestavki. — 10.15 Operni koncert. — 11.00 Turistični napotki za tuje goste. — 11.15 Nimaš prednosti! — 12.00 Poročila. — 12.05 Boris Papan-dopulo: Simfonietta. — 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Zvone Miklič: Organizacija dela pri obiranju hmelja. — 12.40 Ansambel Dobri znanci in kvartet Pavla Kosca. — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, prireditve dneva in objave dnevnega sporeda. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba. — 13.30 Priporočajo vam. — 14.00 Poročila. — 14.05 Samospevi Rada Simonitija. — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. — 15.00 Napoved časa, komentarji, glose, poročila, vremenska napoved in obvestila. — 15.20 Zabavni intermezzo. — 15.30 Pesmi in plesi iz Jugoslavije. — 16.00 Vsak dan za vas. — 17.00 Poročila. — 17.05 Gremo v kino. — 17.35 Iz filmov in glasbenih revij. — 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu. — 18.15 Zanimivosti iz sveta zabavne in jazzovske glasbe. — 18.50 S knjižnega trga. — 19.00 Obvestila. — 19.05 Glasbene razglednice. — 19.30 Večerni radijski dnevnik. — 20.00 Sobotni koncert lažje orkestralne glasbe. — 20.30 Zabavna radijska igra; Jerome K. Jerome: Trije možje v čolnu. — 20.57 Večerni akordi. — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. — 22.10 Oddaja za naše izseljence. — 23.00 Poročila. — 23.05 Zaplešite z nami. — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Pri nas na Koroškem

PLIBERK

(Nadaljevanje s 4. strani)

Namesto umrlega občinskega svetnika Jožefa Piko se izvolila v podbore dr. Thurn in Hans Miheu.

V prihodnjem letu se bo uvedla tudi v občini Pliberk doklada za stroške plemen-skih bikov (Deckumlage). Skoki bodo po-tem brezplačni. Rejci bodo dobivali od ob-čine odškodnino za krmljenje in spuščanje bika.

Brata Stefan in Ferdinand Stefitz name-ravata ustanoviti industrijo za betonske iz-delke in prosita občino za zemljišče. Dobi-la sta 6.000 kvadratnih metrov za 5 let v najem s pravico poznejšega odkupa. Indu-strijsko vodo si oskrbita sama s poveča-njem vodovoda v Nonči vesi. Proizvajalec Hans Moser, ki dela noše in smučarsko ob-leko v občinskih prostorih, zaposluje že 42 delavk. Prosi za gradbeno zemljišče in kre-dit v višini 1.000.000 šilingov po 6 odstot-kov. Občina mu obljubi oboje, ker se boji zgubiti zaposlitev svojih delavk.

Tovarna čopičev je zašla v težave pri pro-daji. Zmanjšala je proizvodnjo za eno tret-jino, ker so zaloge še velike. Zaposlila je za podaljšanje odplačilnega roka za dve leti. Občina ji je ugodila v upanju, da bo sedanja kriza kmalu končana.

V Vogrčah se bo gradnja šole nadaljeva-la; 150.000 šil. je letos za to na razpolago. Nadaljuje se tudi gradnja šole v Šmarjeti. Delo so dobili najboljši ponudniki. Doma-čini imajo prednost.

Nekatera nova pota so dobila uradna imena. Zbrali so nevtralna imena kot Jä-gerweg, Bahnweg, Lastenstraße in podob-no.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 31. 7.: 6.15–6.45 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 1. 8.: 14.15–14.55 Poročila, vreme, objave. — Pregled sporeda. — Igrata kmečki godbi Silva Tamšeta in Rudija Platzerja. — 18.00–18.15 Za naše male poslušalce. — TOREK, 2. 8.: 14.15–14.55 Poročila, vreme, objave. — Športni mozaik. — Poje ženski vokalni kvartet, igra Dorko Škoberne. — SREDA, 3. 8.: 14.15–14.55 Poročila, vreme, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 4. 8.: 14.15–14.55 Poročila, vreme, objave. — Slovenski samospevi. — Cerkev in svet. — PETEK, 5. 8.: 14.15–14.55 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — žena in dom. — SOBOTA, 6. 8.: 9.00–10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25–18.45 Zdaj zapoj-mo in zaigramo.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Sobota, 30. julija 1966: Das Land des Lächelns (opereta) — Nedelja, 31. julija 1966: Boccaccio (opereta) — Sreda, 3. avgusta 1966: Die Fledermaus (opereta) — Četrtek, 4. avgusta 1966: Samy Molcho (gostovanje — Petek, 5. avgusta 1966: Im weißen Rößl (opereta) — Sobota, 6. avgusta 1966: Boccaccio — Nedelja, 7. avgusta 1966: Die lustigen Weiber von Windsor (opera).

Vse predstave se pričnejo ob 22.00 uri. Vstopnice po 10.— do 55.— šilingov.

To je volja mojega Očeta, da bi vsakdo, ki Sina vidi in vanj veruje, imel večno življenje. Jan 6, 40

V to življenje je poklical Bog našega požrtvovalnega sodelavca in od-bornika

FRANCA RASINGER

pd. KRAMARJA V ŠT. PETRU

ki se je v ponedeljek, dne 25. 7. 1966, zvečer, ko se je vračal od dela, smrtno ponesrečil.

V sredo popoldne smo ga položili v grob pri cerkvi sv. Jakoba. Družini izrekamo naše sožalje.

Š t. J a k o b, dne 27. julija 1966.

PROSVETNO DRUŠTVO »ROŽ«

POHIŠTVO

za dom in za goste

PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRILA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Oglejte si našo razstavo tudi v pro-storih hotela Rutar v Dobrli vesi.

Naš tednik-
Kronika

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredni-štva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Ra-diše, p. Zrelec. — Tiska Tiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.